

SKIRIAMAS VILNIUI

Lietuvių kova su lenkais.

Pažymėtini įvykiai prieš 10 metų.

1919 metų spalio mėnuo.

- 1 d. Galutinai išformuota Suvalkų komendantūra.
„ Lenkai perėję per Nerio upę užėmė Gegužyno miestelį. Lenkų žvalgai pastebėti ties Paluomene (7 klm. į šiaurę nuo Kaišiadorių).
- 2 d. Stravininkų rajone ties Girelių ir Burbiškių kaimais lenkai puolė mūsų sargybą, bet buvo atmušti.
- 3 d. Bolševikų fronto kairiajame sparne mūsų artilerija padėjo latviams persikelti per Dauguvą. Kai latviai traukėsi atgal į kairįjį Dauguvos krantą, mūsų artilerija vėl pridengė jų persikėlimą.
„ Bermontininkai puolė Saločių miestelį. Po susišaudymo bermontininkai nuo Saločių buvo atmesti.
„ Lenkai reikalauja, kad mūsų kareiviai užleistų jiems Turmonto stotį. Mūsų kareiviai šį reikalavimą išpildyti atsisako.
Įvyko smarkesnis su lenkais susirėmimas ties Gegužyno miesteliu.
Į Upninkų bažnytkaimį atėjo 19 lenkų kareivių. Vievio rajone lenkai du kartu puolė mūsų sargybas Kazokiškių — Juodelių — Jurzdikos bare. Mūsų sargybos iš Zabožės ir Streipūnų atsitraukė. Vėliau mūsų kareiviai granatomis lenkus išvaikė ir užėmė senas vietas. Puolimo metu lenkai užmušė 1 mūsų kareivį ir 1 sužaidė; taip pat sužaidė dar 1 moteriškę.
- 5 d. Bolševikai iš artilerijos smarkiai apšaudė mūsų dešinįjį sparną.
„ Bermontininkų štabas iš Kuršėnų persikelia į Šiaulius.
Bermontininkai savavališkai užima Radviliškio ir Šilėnų stotis.
„ Lenkai užpuolė Salako miestelį, paėmė nelaisvėn 10 gusarų, nuginklavo policiją ir išsivežė. Komendantui pasisekė pabėgti. Lenkų žvalgai pasiekė Degučių rajoną; kita lenkų žvalgų grupė slinko Daugailių link ir pakeliui labai plėšė gyventojus. Paimti 2 lenkų raiteliai nelaisvėn. Vievio rajone įvyko mūsų žvalgų su lenkų žvalgais smarkus susirėmimas.
- 6 d. Bolševikų fronte dvi mūsų žvalgų partijos bandė persikelti per Dauguvą ties Daugpiliu ir Pogulianka, bet, bolševikams pradėjus smarkiai šaudyti, buvo priverstos grįžti. Mūsų kareivių 1 sužeistas.
„ Bermontininkai suareštavo Radviliškio stoties komendantūros kareivius ir bandė areštuoti geležinkelio tarnautojus ir sulaikyti traukinių judėjimą, lyg dėl to, kad mūsų kareiviai suareštavę šėduvoje 2 vokiečių geležinkeliečius.
„ Lenkai užėmė Rusteikių kaimą (4 klm. į vakarus nuo Smalvų miestelio) pradėjo plėsti gyventojus. Mūsų kareiviai lenkus išvaikė. Per susirėmimą 1 mūsų kareivis sužeistas. Salako miestely ir Noriūnų kaime lenkai dar tebešimininkauja.
Lenkai užpuolė Kunigiškių kaimą (Šventosios upės pakrantėje ties Upnikais) ir labai apiplėšė.
- 7 d. Bolševikai smarkiai apšaudė mūsų dešinįjį sparną. Mūsų kareivis sužeistas.
„ Mintaujoje bermontininkai sudarė vakarų-rusų valdžią.
„ Lenkai paliko Salako miestelį ir Noriūnų kaimą. Ties Stakliškais ir Butrimonimis lenkai kasa apkasus.
- 8 d. Bermontininkai bombarduoja Rygą.
„ Lenkai atėjo į Degulių dvarą (7 klm. į pietus nuo Utenos) ir į Paakmenių dvarą (2 klm. į vakarus nuo Tauragnų miestelio). Jie apsilanko ir gretimuose kaimuose tame rajone.
Lenkai didelėmis jėgomis puolė Skiemonių miestelį. Mūsų kareiviai ir policija iš miestelio atsitraukė. Vėliau mūsų kareiviai, gavę daugiau pajėgų, lenkus iš Skiemonių išvaikė. Paimtas 1 lenkas nelaisvėn.
Lenkų būrys aplankė kaimus paliai Žirnavos ežerą (į pietus nuo Pabaisko).
Lenkai puolė mūsų uztvorą Balcariškių kaime (3,5 klm. į pietus nuo Stravininkų), bet buvo atmušti.
- 9 d. Panevėžio batalionas nuo bolševikų perkeltas į Panevėžio rajoną.
Bolševikai smarkiai iš artilerijos apšaudė mūsų dešinįjį sparną.
Latviai prašo mūsų kareivius užimti barą prieš bolševikus ir toliau į kairę iki Padunojaus miestelio.
„ 5 val. bermontininkai užpuolė ir nuginklavo Šiaulių komendantūrą, užėmė paštą, apiplėšė iždinę, suareštavo Lietuvos valdžios atstovus. Šiaulių komendantūra evakuota Kaunan; Radviliškio komendantūra evakuota į Linkaičius.
Įvyksta susirėmimai su bermontininkais ties Pasvaliu. Mūsų kareivių 8 patenka bermontininkų nelaisvėn.
Šiauliuose ir Radvilišky bermontininkai uždraudė telefonu kalbėti lietuviškai; leista kalbėti tik rusiškai.
Aplink Radviliškį bermontininkai visur išstatė sargybas. Ties Radviliškium nukrito bermontininkų lėktuvas ir sudužo.
Ties Kupreliškio miesteliu vietos policija puolė bermontininkus, bet bermontininkai buvo kažin kieno išpėti, ir kautynes jie laimėjo, bet vėliau mūsų kareiviai, bendrai su latviais, ties Ažės miesteliu (Latvijoje) tą bermontininkų būrį visiškai sunaikino.
„ Ukmergės rajone į Želvos miestelį atėjo 200 lenkų kareivių.
Lenkai puolė mūsų sargybą ant Šventosios upės ties Veprių miesteliu. Ilgokai pasišaudžius, lenkai pasitraukė.

KARYS

LIETUVOS KARIJOMENĖS SAVAITINIS LAIKRAŠTIS

XI metai.

Kaunas, 1929 m. spalio m. 3 d.

Nr. 39 (539)

**Ne svajonėmis ir dejavimu atvaduosim Vilnių,
bet tvirtu pasiryžimu, geležine valia ir kova — kova
iki galo!**

Devintoji spalio 9 diena.

Vilnius mūsų buvo,
jis mūsų ir bus!

Neseniai su didelėmis iškilėmis ir tikrai širdingai šventėme vienuoliktas Lietuvos nepriklausomybės sukaktuves, dabar rušiamės švęsti Lietuvos Kunigaikščio Vytauto Didžiojo mirties 500 metų paminėjimą. Kaip per pirmas sukaktuves vėliavose bei elektros šviesose visur buvo matyti Gedimino pilies paveikslai ir obalsiai: „Vilnius — Lietuvos sostinė“, „Vilnius — Lietuvos širdis“, „Vilnius mūsų buvo ir bus“, „Mes be Vilniaus nenurimsim“ ir kt., taip ir dabar, lietuviams besiruošiant švęsti didžiausiojo ir garbingiausiojo savo vado jubiliejų, atsišau-

kimuose, laikraščiuose, brošiūrėlėse, — visur figūruoja tas pats žodis — *Vilnius*.

Kodėl taip? Todėl, kad Vilnius iš tikrųjų yra Lietuvos centras, jos sostinė. Vilniuje ilsisi Lietuvos karžygio Vytauto, lietuvių atgijimo patriarcho Basanavičiaus, mūsų meno genijaus Čiurlionio ir kitų Lietuvos didvyrių kaulai. Vilniuje mes paskelbėm savo Tėvynės nepriklausomybę, Vilniaus vardas įrašytas į Lietuvos konstituciją; dėl Vilniaus atvadavimo jau ne vienas lietuvis yra paguldęs savo galvą; Vilnius minimas mūsų maldose; iš Vil-

D. L. K. Gedimino pilies Vilniuje.

„Mūsų Vilniaus“ klisė.

Gražiausioji Vilniuje šv. Onos bažnyčia. Apie ją prancūzų imperatorius Napoleonas, 1812 m. užėmęs Vilnių, yra pasakęs: „*Jeigu galėčiau, paimčiau aš ją ant savo delno ir nuneščiau į Paryžių pastatyti gražiausioj aikštėj.*“

niaus, kaip iš gausybės rago, mes semiame stiprybės savo darbams; mes girdime ir jaučiame Vilniaus geležinio vilko staugimą; Vilnių visur mes minime, apie Jį rašome, kalbame, dainuojame, sapnuojame, — ir tuo tarpu tas mūsų mylimas Vilnius dabar yra neramaus lenkų erelio naguose. Štai kodėl skauda lietuvių širdys, prisiminus net vieną Vilniaus vardą. Skauda mūsų širdys, žinodamos, kad pasauly dar nėra teisybės, kad ne teisė ir teisybė, bet jėga ir smurtas viešpatauja dar pasauly.

Skaudu mums šiandien, bet gedulo šydu neapsigaubs šiandien lietuviai. Juk Vilniaus nepalaidojome, Jo amžinai nepraradome, Jis mūsų dar bus!

Šiandien, devintų Vilniaus pagrobimo sukaktuvių dieną, pažiūrėkime bent kiek į praeitį. Pažiūrėkime ne todėl, kad ji mums gal nežinoma, ir mes čia galėtume pasakyti ko naujo. Ne, ji yra jau tinkamai nušviesta, ir mes ją atsiminsime dar kartą tik todėl, kad ji yra mūsų mokykla, mokanti neklausyti Varšuvos sirėnos apgaulingo balso, bet vadovautis tik savo protu, neužmirštant, su kuo turime reikalą. Pažiūrėję į praeitį, meskime bent kelius žvilgsnius į dabartinę Vilniaus būklę ir mūsų santykius su lenkais, ir pagaliau iš to viso padarykime bent kelias išvadas.

Čia nekalbėsime apie senesnius laikus, apie garsios Liublino unijos tragediją ir kt. Nekalbėsime todėl, kad tai užimtų per daug laiko ir vietos, bet trumpai prisiminsime tik paskutinius laikus.

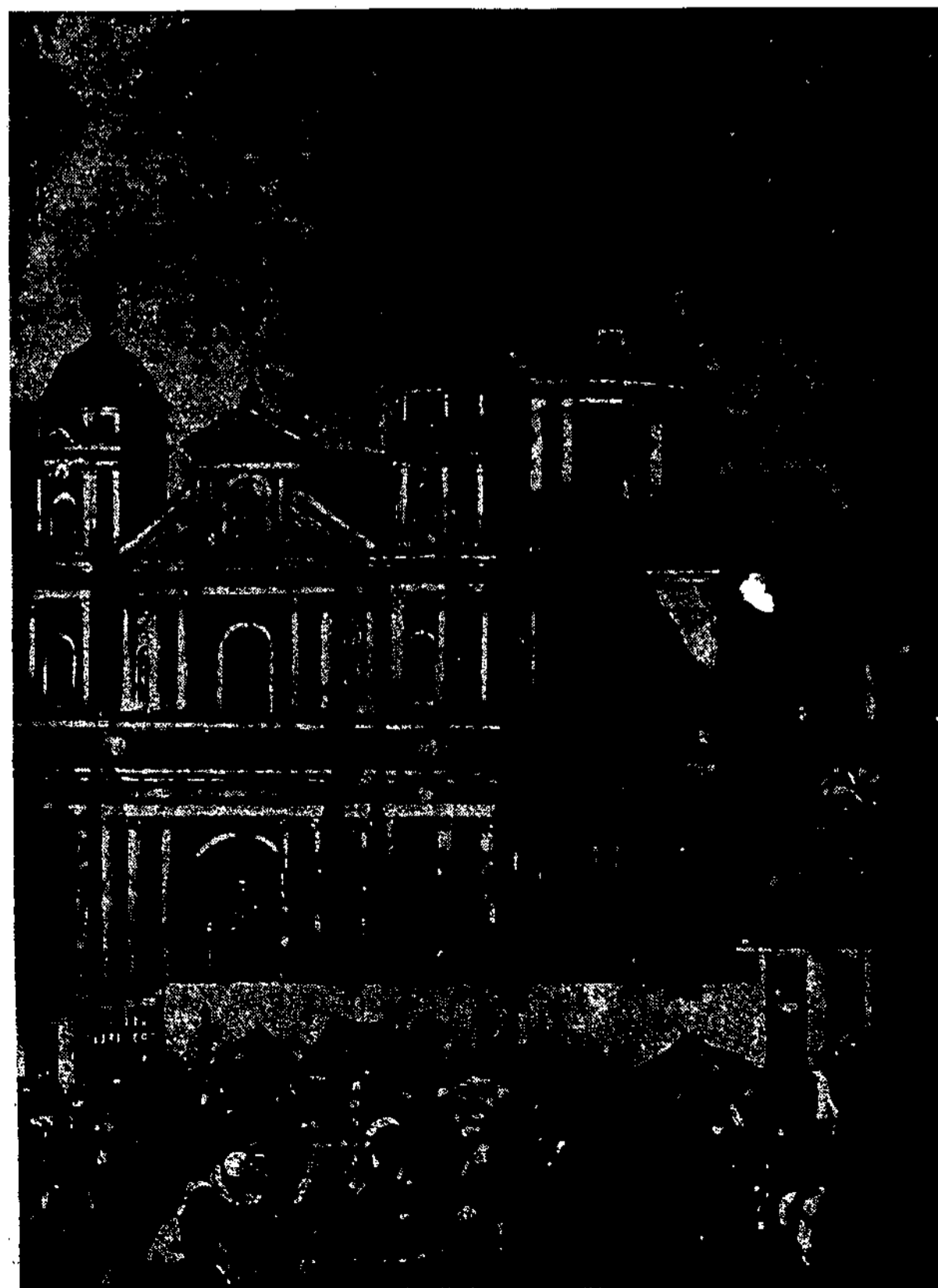
Kiek per tą laiką mūsų sostinė matė įvairių šeiminkų, sunku ir pasakyti: buvo čia atsiųsti caro tvarkdariai ir engėjai, kurie iš Vilniaus valdė visą „Sievero-Zapadnyj kraj“. Vėliau juos iš ten išvarė geležinio vokiečių kumščio atstovai; šiems išėjus, Vilnių užplūdo raudonoji komunistų banga; po jų Vilniuje pasirodė lenkų legionai, vėliau vėl raudonoji rusų kariuomenė ir pagaliau vėl želigovskio „sukilėliai“, t. y. tie patys lenkai.

Tiesa, buvo du laikotarpiai, kada Vilniuje plevėsavo trispalvė lietuvių vėliava, bet tie laikotarpiai buvo neilgi.

Tad matome, kad per vieną dešimtmetį mūsų Vilnius matė tiek šeiminkų, kiek vargu kas kitas galėtų pamatyti. Tur būt, ne veltui ir Vilniaus miesto ženkle vaizduojamas šventasis keleivis (šv. Kristupas) su berniuku ant pečių per upę keliaujas. Keliauja šventasis, keliauja ir miestas, į savo patroną žiūrėdamas, keliauja iš rankų į rankas, kol pagaliau pasieks tikrus šeiminkus ir jų rankose galės pasilsėti, apsitvarkyti, sustiprėti.

Kodėl Vilnius visiems taip rūpi, kodėl net svetimi jį išskyrė iš kitų miestų? Todėl, kad tai yra iš tikrųjų svarbus mums centras visais, o kitiems karo atžvilgiais. Lietuvos galiūnas Gediminas, matyt, neapsiriko šią vietą savo sostinei išrinkęs. Jos svarbą pripažino ir okupantai.

Mūsų santykiai su lenkais per tą laiką buvo to-

Šv. Petro ir Povilo bažnyčia Vilniuj. Ji statyta 1668 m. buvusios lietuvių meilės deivės Mildos šventyklos vietoj.

kie, kad Lenkijos istorijoje jie, be abejo, sudarys vieną iš tamsiausių puslapių.

Tik prisiminkime mūsų nepriklausomybės atstatymo pirmąsias dienas. Juk dar tada (1918 m.), ar maža mūsų vadams Vilniuje teko kovoti su lenkų intrigomis, nukreiptomis prieš Lietuvos Valstybės Tarybą? Taip, intrigų buvo ir buvo gan daug.

Ateina 1919 metai. Lenkai nori susprogdinti mus iš vidaus, organizuodami Lietuvoje „P. O. W.“ sukilimą. Tais pačiais metais per pačias Velykas jie pirmą kartą su savo legionais įsiveržia į mūsų sostinę. Prasideda ilgas lietuvių ir lenkų kariuomenių atskirų dalių susirėmimų periodas.

O štai ir 1920 metai. Bolševikų kariuomenė varo lenkus Varšuvos link. Lenkai bėga. Lietuviai laikosi neutrališkai, nors lenkai ir kaltino mus, militariškai susitarusius su bolševikais. Ne, to nebuvo. Pagaliau tų metų vasarą mūsų kariuomenė įėjo į Vilnių. Bet štai lenkai bolševikus nuo Varšuvos atmeta ir vėl pradeda mus pulti. Činamės.

1920 metai pasibaigė dviem didelėm lenkų provokacijom: Suvalkų sutarties sulaužymu ir Želigovskio maišto inscenizavimu — Vilniaus pagrobimu.

Po to kelius metus lenkai dar operavo prieš mus Saltono-Virbalio partizanų bandomis demarkacijos zonoje, o vėliau prie demarklinijos.

Štai keliais labai bendrais bruožais pažymėta lenkų akcija prieš Lietuvą ir Vilnių praeityje.

Dabar pažiūrėkime, ką lenkai daro Vilniuje šiuo laiku ir koku būdu bei kokiais tikslais jie stengiasi su mumis susitaikinti.

Šiuo metu lenkų politika Lietuvos atžvilgiu turi du tikslus: 1) susitaikinti su lietuviais, išgaunant iš jų atsisakymą nuo Vilniaus ir 2) įpainioti Lietuvą į tokį tarptautinės politikos tinklą, kuriame galima būtų sugauti ją į lenkišką būčį. Šiems tikslams pasiekti lenkai griebiasi įvairiausių, dažnai net visai negražių, priemonių.

Pirmiausia jie lenkina Vilniaus kraštą, uždarinėdami lietuvių mokyklas, skirdami į lietuviškas parapijas lenkus kunigus, siųsdami į Vilniaus kraštą lenkus kolonistus ir kitais būdais. Užsieny jie varo stiprią propagandą, įtikinėdami, kad Vilnius ir jo apylinkės yra tikra Lenkija. Šiam tikslui pasiekti į Vilnių vežamos įvairios ekskursijos iš užsie-

nio (parlamentų atstovai, žurnalistai, pramonininkai, sportininkai) ir joms čia rodoma, žinoma, tai, ką lenkai nori. Tuo būdu lenkai stengiasi sudaryti užsieny nuomonę, kad lietuvių reikalavimai yra visai nepamatuoti, nes Vilnius su lietuviais nieko bendro neturįs ir negališ turėti. Lenkai mano, kad tuo būdu gal bent per užsienį jiems pasiseks padaryti lietuvius nuolaidesniais Vilniaus klausimu.

Be to, lenkai turi ir antrą tikslą — jiems svarbu bent laipsniškai Lietuvą susilpninti, dezorganizuoti, žodžiu, padaryti taip, kad Nepriklausomai Lietuvai vėl ateitų 1569 metai, t. y., kad mums neliktų kitos išeities, kaip tik pakartoti Liublino unijos tragediją. Ši mintis yra giliai įsiskverbusi į dabartinio Lenkijos valdovo Pilsudskio galvą ir „dziadek“ apie ją, kaip dažnai ir patys lenkai prisipažįsta, labai dažnai galvoja.

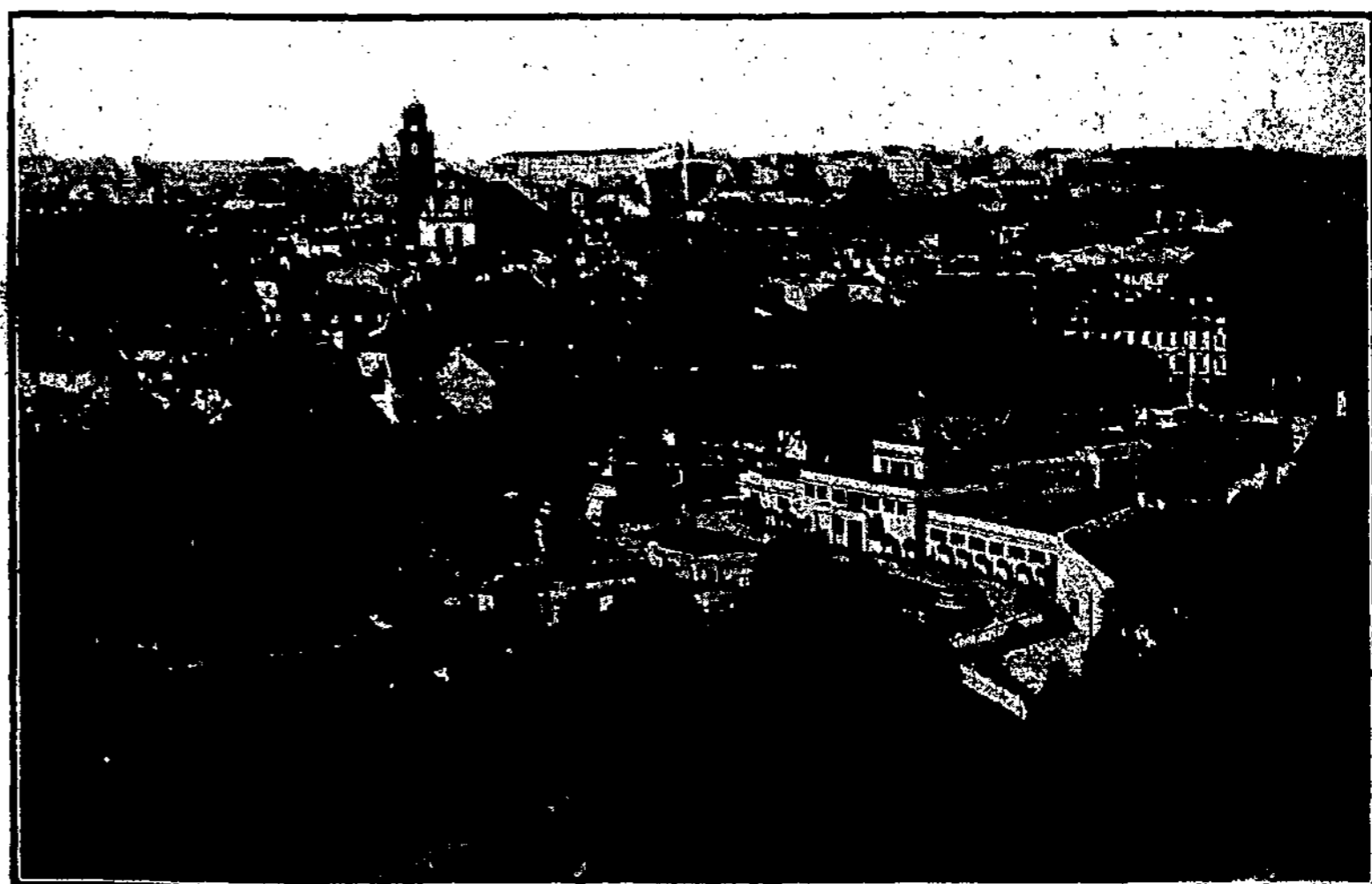
Turėdami galvoje šį lenkų siekį, mes galime suprasti bei išaiškinti ir atskirus lenkų valdžios darbus. Paimkime, pavyzdžiui, nors ir Plečkaičio komediją. Juk lenkai ne veltui jam davė prieglaudą. Iš pradžių Pilsudskis manė iš Plečkaičio sudaryti sau palankią Lietuvos vyriausybę ir padėti jai Lietuvoje įsiviešpatauti. Per jį, t. y. Plečkaitį, lenkai manė daug ką padaryti. Tai buvo visai rimtas lenkų planas. Jis nepasisekė. Bet lenkai nenurimo. Jie ir toliau naudoja plečkaitininkus, bet dabar jau kitiems tikslams. Per juos dabar norima Lietuvą žeminti kultūringo pasaulio akyse. Lietuvių patarlė sako: „Kieno šunelis lakinamas, tam jis ir loja“. Taip yra ir su plečkaitininkais. Lenkai jiems moka, jie lenkams ir tarnauja.

Lenkai nori mus įtikinti dėtis su jais ir kitu būdu — ekonomiškais argumentais. Šiam tikslui jie platina pas mus ir užsieny įvairius atvirukus, dirbtinas diagramas, apolografuotus ir spausdintus atsišaukimus, leidžia žurnalą „Ekonomines Pabaltijo žinias“, „Ekonominį Lietuvos žemėlapi“, „Kodėl Lietuva biedna“ ir kt. Šių leidinių tikslas ir tendencingumas yra per daug aiškus.

Turėdami norą ir nepriklausomą Lietuvos dalį įtraukti į savo būčį, lenkai Lietuvos kitaip nevadina, kaip tik „Litwa Kowieńska“, „Państwko Kowieńskie“, „Ziemia Kowieńska“ ir kt. Ar šie pavadinimai mums nieko nesako?

P. Rimšos darbo medalis.

Vilnius.

Atsiminkime pereitais metais rugpiūčio mėn. 12 dieną Vilniuje buvusį legionierių suvažiavimą. Ten visai atvirai buvo pasakyta: „My chcemy Kowna!“¹⁾

Štai keli labai trumpais žodžiais pažymėti faktai, rodantieji, kokios politikos lenkai laikosi šiuo metu Vilniaus ir mūsų atžvilgiu.

Trumpai tariant, ši politika suvedama štai prie ko: Vilnių lenkai visai nemano mums gražinti, nes politiškai jis sudaro jiems svarbų kozirį jų akcijai prieš Nepriklausomą Lietuvą. Lenkai mano, kad per Vilnių jiems pasiseks įtraukti mus į Liublino unijos kelią. Veltui, ponai! Daugiau tokios klaidos mes jau nepadarysime. Ne!

Bet kas gi lieka mums dabar daryti?

Pirmiausia mūsų pareiga iššifruoti ir su panieka atmesti visas lenkų mums statomas pinkles.

¹⁾ „Mes norime Kauno!“

Pusvalandį Druskininkuose.

Auto būrio vadas (prikomandiruotas prie II divizijos) kartą papasakojo vieną savo nuotykių, būtent:

1920 m. rudenį II divizijos štabas ir auto būrys stovėjo Seirijuose. (Nuo Druskininkų kurorto bus apie 28-30 klm.). Atremontavęs lengvą automobilį ir pasikvietęs divizijos gydytoją bandėme važiuoti. Pasukom Druskininkų link ir netrukus jį privažiavome.

Druskininkų miestelis buvo tuščias; gatvės žolė apaugusios, kurorto įrengimai sugadinti, kai kur visai išardyti, žmonių nematyti. Staiga iš kažkur išlindo moteriškė, todėl ją nutvėrę pradėjome klausinėti: — „kur būtų galima gauti šiek tiek užkasti?“

— Štai arbatinė. Ten, tur būt, gausite!

Užėjome! Didelis tuščias kambarys. Iš virtuvės ėjo gaminamų valgių kvapas.

— Ko turite? — klausiamo priėjusio tarno.

— Visko! — sako nustebeš tarnas. Ko, ponai, norite?

Tyčia juokaudami tai šio, tai to klausiam. Iš tikrųjų visko turi! Nustebome, kad šiame, visai apstuštėjusiame ir užmirštame miestely, galima valgio pasirinkti.

Pradėjome užkandžiauti.

Iš retkarčiais atidaromų virtuvės durų buvo galima matyti, kad virtuvėje eina intensyvus darbas: virtuvėj buvo daug žmonių ir, matyt, daug svečių laukė.

Lenkų frontas čia pat: už kokių 2-3 kl. Užkandžiaudami kalbamės. Kalba nukrypo apie tai, kas, girdi, būtų, jei dabar lenkai staiga pultų ir mus su automobiliu paimtų.

— Iš tikrųjų, — sako gydytojas: — čia ir mūsų kariuomenės maža. Vien tik sargybos.

Mintis, kad lenkai arti, staiga pradėjo mus kamuoti. Skubinome valgyti.

Mums bevalgant, prie mūsų prieina keleta švariai apsitaisiusių merginų ir pradeda mus lenkiškai kalbinti. Matydamos, kad mes pradedame ruoštis važiuoti, pradėjo prašyti dar pasilikti, su jomis pasikalbėti, girdi, būsią linksniau.

Daugiau informuokime apie Vilniaus klausimą ir bendrai apie Lietuvą užsienį.

Tik sutartinu darbu ir vienybe galėsime savo tikslą pasiekti, nes vienybėje — galybė.

Neužmirškime, kad joks užburtas kunigaikštis neatvyks ir negražins mums mūsų sostinės. Ne, turime patys dirbti, tad ir dirbkime. Mažiau kalbų, daugiau darbo. Stiprinkime kariuomenę, stiprinkime savo dvasios jėgas, — tai bus rimčiausieji mūsų argumentai kovoje dėl Vilniaus. Nors šiandien jau devintą kartą minime spalio mėn. 9 dieną, tačiau nenusiminkime, neliūdėkime, bet susikaupkime, pasiryškime dar daugiau dirbti, ir tikslą pasieksime — Vilnius vėl bus mūsų, kaip nuo amžių yra buvęs!

Šiandien, kovodami dėl Vilniaus, žuvusių karžygių akivaizdoje mes prisiekiame, o savo priešams sakome:

„Žūsime arba laimėsime, bet Vilniaus neišsidažėsime! Vilnius mūsų buvo, Jis mūsų turi būti, Jis mūsų ir bus“.

Majoras St. Raštikis.

— Jūsų šoferiams mes davėm užkasti ir šnapso, jie jau pavalgę, dar laikas ankstokas, suspėsite, — įkalbinėjo mus.

Matydami jų tokį lipšnumą ir norą būtinai mus užlaikyti, pradėjome jas įtarti: — ar ne lenkų tik jos laukia? Ilgai nelaukę, šiek tiek užkandę, atsistojome ir atsisveikinę išėjome.

Susėdę automobilin pradėjom važiuoti. Tik ką pravažiavę Druskininkų tiltą, išgirdome keleta šūvių, nuo kurių čia pat, ant tilto stovėjęs mūsų sargybinis, krito nukautas.

— E, brolyt, čia iš tikrųjų lenkai...

Už tilto miškelis. Pradėjome spaust mašiną kiek tik ji įveikia važiuoti... Išbėgę iš sargybų butų mūsų šiek tiek atidarė ugnį.

Iš tikrųjų, pasirodo, kad arbatinė su „panelėmis“ lenkų laukė. Jei dar kiek nors ilgiau būtumėm užtrukę, tai, be abejonės, būtumėm buvę „panelių“ dovana lenkams. Netrukus Druskininkai buvo lenkų nakuose“.

Bartkus.

Medininkų pilies — D. L. K. Algirdo buveinės — griuvėsiai.

I darbą, kariai!

Lietuvos santykius su lenkais bei Vilniaus klausimą išspręsti mėgina Tautų Sąjunga. Ji deda pastangų, kad greičiau atrištų šį mazgą, tad pravartu pažvelgti į praeitį, o tuomet ir šių dienų pastangos bus aiškios.

1919 metais lapkričio mėn. 21 d. mūsų kariuomenė puolė bermontininkus. Po sunkių, bet sėkmingų kautynių užėmė Radviliškį, plentus Šiauliai—Tauragė, Šiauliai—Joniškis ir iš visų pusių ėmė spausiti priešą. Bermontininkų eilėse kilo panika, nes viena išeitis beliko — padėti ginklus ir pasiduoti nugalėtojų malonei. Mūsų kariuomenė buvo pasirūžusi kuo greičiausiai sunaikinti bermontininkus, nes jų paskutinės dienos Lietuvoje darėsi visai nepakenčiamos. Į jų vežimus viskas tilpdavo, ką tik geresnio pakeliui pagrobdavo. Jei neužtekdavo savų vežimų, imdavo juos iš piliečių. Tuo būdu daugelis piliečių sunkiai uždirdbta savo turta privalėdavo patys vežt Vokietijon, iš kur parvykdavo be vežimo, be arklių ir be turto. Visa tai gerai žinojo mūsų kovotojai, ir visi turėjo tik vieną mintį: pirmyn į priešą, kol jis neišvytas iš mūsų Tėvynės ribų.

Ir ėjo pirmyn, o jų žygius pats Aukščiausias laimino. Džiaugėsi karžygiai, džiaugėsi atvaduoti piliečiai.

Štai ir džiaugsmui galas. Sėdintieji Kaune Santarvės atstovai pareikalavo sustabdyti karo veiksmus ir atsitraukti į senas pozicijas, kad galėtų susitvarkyti bermontininkai ir dar gal pasiplėsti, o vėliau ramiai išsikraustyti. Mūsų gyventojams daromos skriaudos, jų ašaros, Santarvės atstovams nerūpėjo, nes tai ašaros silpnesnės ir mažesnės tautos. Šis sustabdymas kariuomenėje sukėlė didžiausio pasipiktinimo.

Paniurę ir dantis sukandę pasuko atgal mūsų kovotojai. Kaip šiandieną stovi prieš akis Vilniaus b-no kovotojų veidai, kai jiems buvo įsakyta trauktis į senas pozicijas ir per kelias valandas nužygiuoti apie 40—50 klm., kad paliktų bermontininkams

laisvą geležinkelį Šiauliai—Tauragė. Žygiavo, kiek tik leido pajėgos, stengėsi išpildyti įsakymą. Visi suprato, kad aukštesnių viršininkų širdys dar daugiau skauda.

Iš to mes matome, kaip elgiamasi su mažesne tauta. Kiek ši rekomendacija padarė nuostolių Lietuvai, kiekvienam kariui yra aišku.

Visi gerai atsimenam mūsų garbingas kovas ties Giedraičiais. Sumušus lenkus, mūsų kariuomenė pradėjo žygi Vilniaus link. Ar ilgai? Tučtuojau atsirado tie patys „globėjai“ su griežtais reikalavimais sustabdyti karo veiksmus, kad „vargšų“ lenkų nenuskriaustumėm.

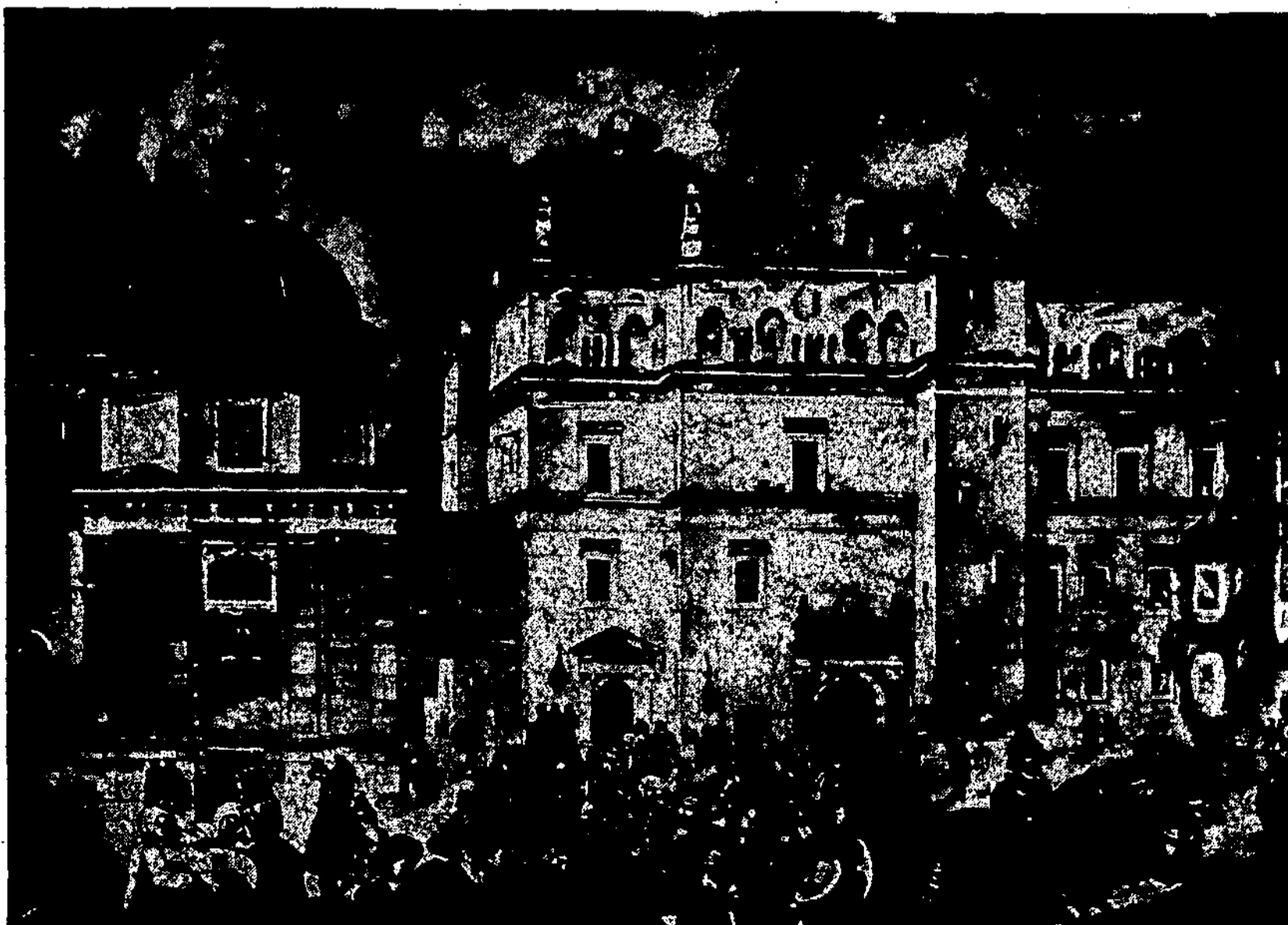
Kas neatsimena Vilniaus pripažinimo lenkų naudai! O neutralės zonos padalinimas 1923 metais? Čia irgi neapseita be griežtų rekomendacijų silpnėsio nenaudai.

Tai tik dalis pavyzdžių, o jų yra begalės.

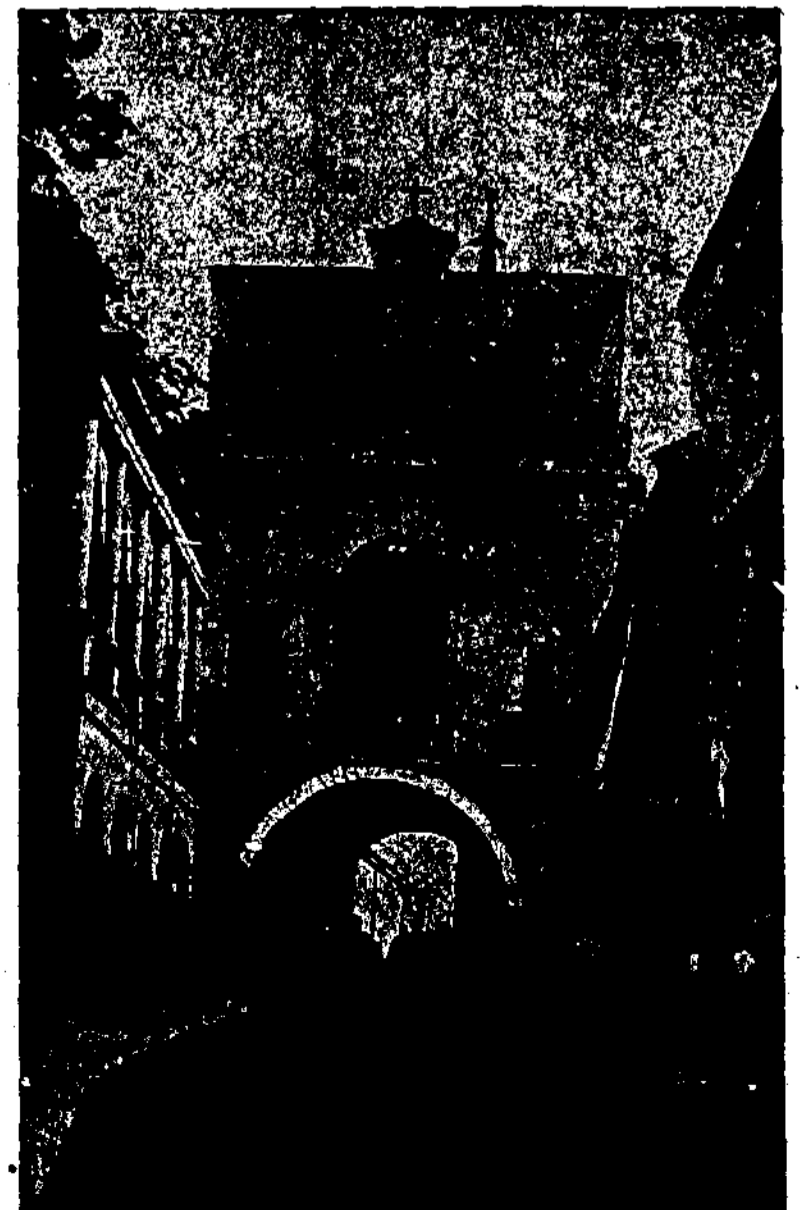
Kad aiškiau būtų matomas mažesnės valstybės išnaudojimas, reikia pažiūrėti, kaip buvo pasielgta su mūsų priešais. Pradedant nuo 1919 metų Lietuvos priešų buvo begalės. Vienas iš pikčiausių mūsų priešų, kuris ir dabar laiko pakėles ginklą, tai lenkai.

Ką gi su jais yra padare pasaulio galiūnai, kai jie veržėsi Lietuvon? Nieko! Ką santarvė padarė, kai lenkai, sulaužę Suvalkų sutartį, puolė ir užėmė Vilnių? Ar padėjo pastangų sustabdyti lenkų puolimą? Ne! Mes patys liejome kraują už tėvynę ir savo krūtinėmis užstojome kelią grobikui—priešui. Mes vieni kovojome su priešu, mūsų užtarytojų visai neiautėm. O Plečkaičio bandas ar likvidavo? Ne!

Kodėl taip? Atsakymas aiškus. Lenkai gausingesni. Ju akiplėšiškus neturi ribų, nuolat kartojama ištikimybė pasaulio galiūnai patikėjo, begėdiški šmeižtai prieš Lietuvą kai kam irgi patiko. Pasidarė taip, kad galingosios valstybės, atsižvelgdamos į savo reikalus, palaikė didesnę valstybę — lenkus.

Senasis Vilnius. Šv. Kazimiero koplyčia, statyta 1636 m. buvusios lietuvių pagonių Romuvos vietoj. (Inž. J. Kamarcvskio piešinys)

Aušros Vartų koplyčia Vilniuje.

Iš Vilniaus apylinkės.

P. Rimšos darbo medalis, skirtas Didžiajam Vilniaus Seimui (1905 m.) paminėti.

Nežiūrint į tai, šiandieną mes gyvename nepriklausomo gyvenimo 11 metus. Iš kieno tai malones? Gal mūsų užtarytojų? Ne! Laisvę iškovojo me mes patys, patys sukūrėme savo valstybę ir ją ginsime iki paskutinio kraujo lašo.

Mūsų ginčas su lenkais dėl Vilniaus dar nebaigtas. Vilnius lenkų rankose, kurį jie pagrobė apgaulingu būdu, sulaužydami Suvalkų sutartį. Ką mes matome šiandieną? Vėl mūsų „globėjai“ mums rekomenduoja, net pakartotinai: būtinai susitaikyti su lenkais, neatsižvelgiant į tai, kad mūsų sostinė lenkų rankose. Mūsų vyriausybei atkakliai kovojant, Vilniaus klausimas keliamas aikštėn; tautos garbė tinkamoje aukštumoje, tačiau visas ginčas dar kartą mums rodo, kad rankų sudėję neturime sėdėti, nes matome, į kur krypsta visos rekomendacijos.

Mes, kariai, privalome aiškiai suprasti, kad rekomendacijos išeina mūsų nenaudai dėl tos priežasties, kad mus laiko silpnais. Taip manydami labai

apsirinka. Maža valstybė tai dar nereiškia, kad ji silpna! 1919—1920 metais buvome daug silpnėsi, tačiau visus priešus išvijom iš savo Tėvynės. Šis žygis mums aiškiai sako: ne skaičiuje galybė, bet Tėvynės meilėje, vienybėje, drausmėje ir pasiryžime: žūti arba nugalėti.

Todėl turim būti pasiruošę; turim neužmiršti, kad mes esame Gedimino, Kęstučio, Vytauto ainiai. Jie mums gerą pavyzdį parodė, kaip reikia mylėti ir ginti savo tėvynę; turim atsiminti savanorių pasiaukojimą dėl Tėvynės; turim sukaupti savo dvasią viena kryptimi — Tėvynės sargyboje; nesigailėti pajėgų produktingam darbui; turim pasiruošti, kad kiekvieną valandą galėtumėm tinkamai sutikti priešą.

Tad į darbą, kariai! Rimtas darbas dar labiau sustiprins mūsų dvasią, o dvasios stiprumas, vienybė ir pasiryžimas atves mus į Vilnių ir visai tautai suteiks ramų ir laimingą gyvenimą. *V. Kęstutietis.*

Septyni žvalgai.

Niuri, apsiniaukus rudens diena. Smulkus lietus krapnojo ant įmirkusios žemės, kurios paviršius, lyg didelės pelkės, blizgėjo, sukeldamas rudens nuotaiką.

Tokiose sąlygose mūsų septyni žvalgai su viršila ir būrininku priešaky turėjo išžvalgyti jiems skirtą miško rajoną.

Išjojo. Tankus eglių ir kitų medžių miškas apgaubė mūsų žvalgus, rodos, paėmė savo globon ir saugojo nuo visokių nelaimių. Miškas atrodė, lyg užburtas. Visur tylu — nė gyvos dvasios, tik kai kur pasigirsta genio kalenimas. Visi žvalgai buvo permirkę. Ilgai jie jodinėjo, bet niekur nieko nepastebėjo.

— Jau dvylikta valanda — pratarė viršila, pažiūrėjęs į laikrodį, šalia jojusiam būrininkui.

— Kuris laikas, kaip jodinėjam ir kad ką nors užjotumėm, tur būt, užkeiktas čia tas miškas. Aš ir valgyt išalkau, kaip vilkas. Reikia jot atgal, nes kol išjosim, tai ir naktis užpuls, o paskui visai nerasim kelio.

Viršila įsakė sustoti trumpam poilsiui. Pailsėję jojo atgal.

Jau nebetoli vakaras, o mūsų žvalgai vis dar neišjoja į palaukę, iš kur įjojo miškan. Viršila suprato, kad čia ne viskas tvarkoj, bet tylėjo, nes nenorėjo pagadinti ūpą kitiems žvalgams. Nors ir kiti nujautė, kad ne į reikalingą pusę jie joja, bet tvirtinti, kad negerai, nė vienas nedrįso, nes tikrai nežinojo. Ilgokai dar jodinėjo, nes jau pagal viršilos laikrodį buvo trečia valanda — tuoj vakaras.

Pagaliau pasirodė pro medžių kamienus ilgi lauko tarpai — tai buvo palaukė. Visų veidai nušvito, nes visi buvo labai išalkę ir pavargę, bejodinėdami visą dieną. Pagaliau išjojo į palaukę, kur netoliese buvo matyti pasituris gyventojas; toliau kitas ir, kiek akys užmato, tai vienur, tai kitur buvo išmėtyti viensėdžiai.

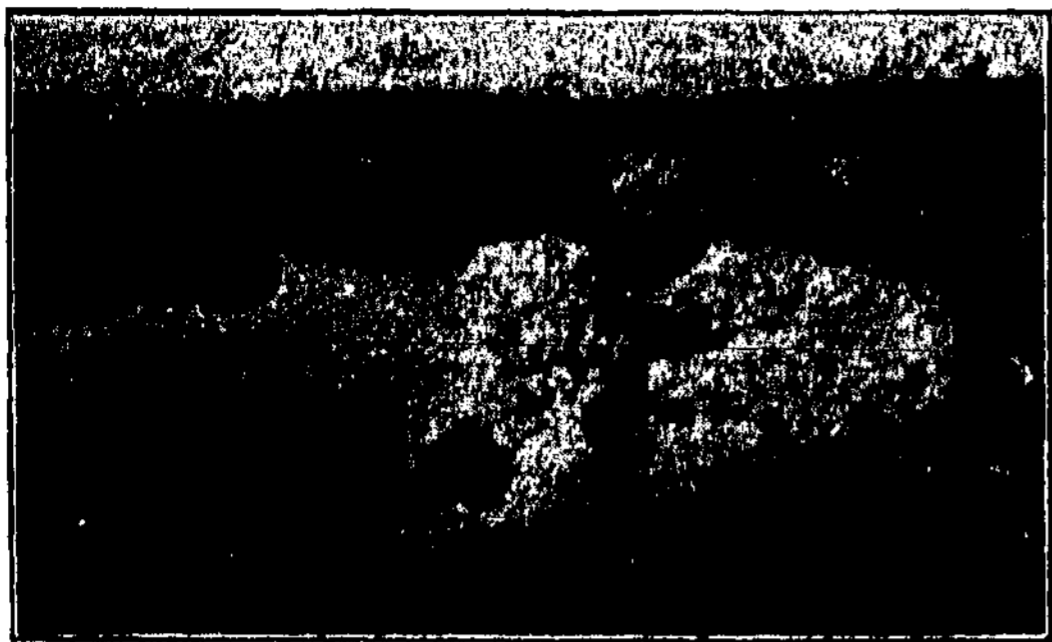
— Kas čia per velnias! — sumurmėjo viršila, ir žiūrėdamas į tolį tęsė toliau — čia, vyrai, ne tos vietos, kur mūsų šalia stovi.

— Visiškai ne tos — patvirtino būrininkas, dairydamasis į visus šonus.

Kadangi buvo išjoję į miško kampą, tai į visas

O Vilniau!

Aš tavęs nemačiau dar, tik girdėjau apie tave daug gražių padavimų, gražių pasakų ir dainų, pažįstu tavo garbę žiløj praeityje iš istorijos, mačiau tavo paveikslą, Gedimino pilį ir Aušros Vartus tik knygoje.

Mūsų garbingos senovės likučiai.

Bet, Vilniau, tu man esi brangus! Prie tavęs aš taip esu prisirišęs, kad visos mano mintys skrenda pas tave! Aš trokštu būti tavyje... trokštu, kad vėl tavo garbė ir galybė garsiai skambėtų visam pasauliui, kaip Gedimino laikais. Aš trokštu, kad greit plevėsuotų mūsų trispalvė vėliava Gedimino kalne.

Aš žinau, Vilniau, kad tavo įkūrėjas buvo tik Gediminas.

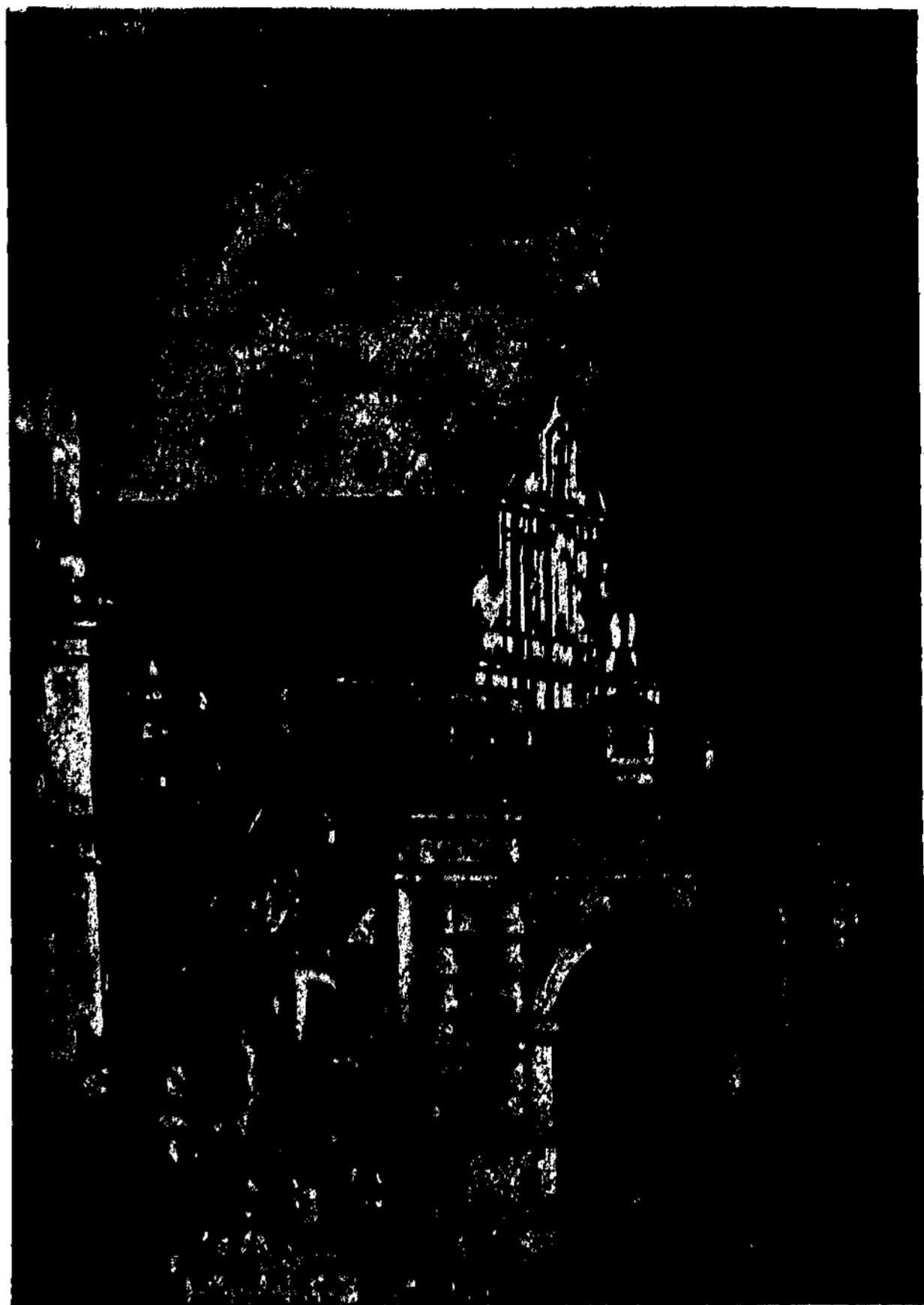
Vilniau! Tavyje gimė didvyriai, kurie gynė garbę, laisvę ir nepriklausomybę Lietuvos! Tavyje ir amžinu miegu miega mūsų didvyriai... tad ir aš — Gedimino ainis — noriu tik Vilniuje ant Gedimino kalno po Lietuvos vėliava mirti ir ilsėtis ten, kur ilsisi mūsų Vytautas, Basanavičius ir kiti Lietuvos didvyriai.

Vilniau! Mes, Lietuvos kariai ir Gedimino ainiai, esame pasiruošę tave vaduoti ir laukiame, kada sugaus trimitas, šaukiantis į karą, ir kada ves — mūsų vadai! Tad nenusimink, Vilniau!.. sulauksi mus ateinant. Su skambančia daina ir didžiausiu džiaugsmu sveikiname tave. Ateisime dar daugiau gauti iš ta-

vęs tėvynės meilės ir jėgų, kad daugiau niekuomet tavęs priešui nebeužleistumėm — jokiam priešui pavergti.

Ligi pasimatymo, Vilniau! Mes pasirenę garbingam žygiui. Visos mūsų jėgos sukauptos: laukiame tik progos!

Vyr. pusk. A—s.

Senasis Vilnius. Marijos Magdalenos vartai ir šv. Jono bažnyčia. (Inž. J. Kamaravskio piešinys)

puses buvo gerai matyti. Buvo jaučiamas gyvenimas: tai arklio žvengimas, tai šuns lojimas.

— Žinai ką, Petrai, jok su vienu vyru pas šį artimiausią ūkininką ir sužinok, kur mes esam, kur lenkai, ir visa kita, kas tik mus gali liesti, — viršila įsakė būrininkui ir vienam iš žvalgų, — jeigu bus pavojus, pranešk, mes gi pastebėję taip pat padarysime.

— Klausau! — atsakė būrininkas ir su vienu žvalgu nujojo kloniu, tiesiog pas ūkininką.

Viršila, nulipęs nuo arklio ir visiškai išėjęs iš miško, per žiūroną žvalgė apylinkę, ar nesimato ko nors įtariamo. Likusieji keturi, sėdėdami ant arklių, sekė savo draugus.

Būrininkas su draugu jau buvo netoli ūkininko. Šautuvus laikė rankose. Prijojo prie kiemo — nieko nematyti, tik į kiemą įjojus, pasigirdo durų trenksmas ir moteriškas riksmas.

— Vaje, vaje! Jau vėl tie velniai čia, ir ko jiems čia reikia! Jau visai mus pribaiigs, niekad jiems gerklės nepilnos! Ar girdi, seni, eik žiūrėti ko jie nori!

Žvalgai dirstelėjo kitas į kitą ir kietai suspaudę šautuvus artinosi prie gyvenamo namo.

Pirma pasirodė lange vyriškas veidas, o paskui prasidarė durys ir išėjo kalbėdamas senyvas vyras — namų šeimininkas.

— Kvailos bobos! Jau, matyt atsigyveno, kad nebepažįsta savo kareivių. Prašykit į vidų, gal vyrai nevalgę, o nerėkit, kaip vištos.

— Būkit sveiki, vyručiai! Kaip jūs čia atsiradot. Gal jau suvarėt visus lenkus į maršką ar kitais keliais juos išvijot? Iki šiol jie ramybės mums nedavė. Kasdien bobas gąsdindavo ir mus plėsdavo. Užeiokit, vyrai, bobos padarys ką nors užkąst ir papasakosit, kas girdėt pas jus — eidamas artyn kalbėjo ūkininkas.

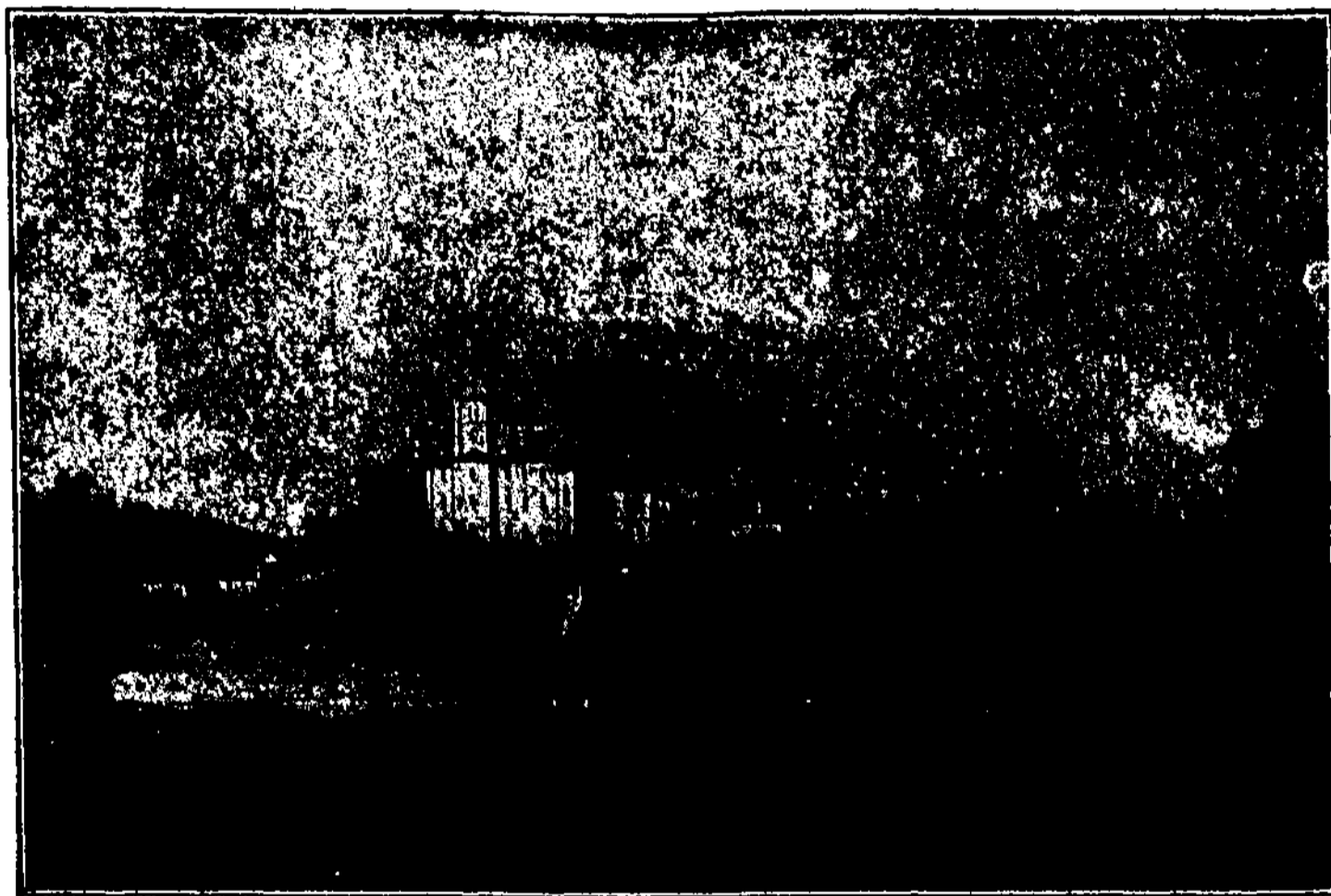
Dabar būrininkas tikrai suprato, kad jie paklydo ir atsidūrė kitoj lenkų fronto pusėj — perėjo frontą.

— Sveikas, sveikas, dėde! Tuoju užeisim, matom, kad pas savo žmones pataikėm, tik pasakyk, ar čia arti kur nėra lenkų ir kur jie dabar — paklausė būrininkas.

— Apie mus čia nėra, jie stovi toliau, apie 5 klm. iš čia vieškeliu tuo — parodė į priešingą pusę nuo miško.

„Iš pavergtų kraštų atplaukdams...
Mūs upių tėvas liūdną šneką šneka...“ } Iš žuvusio lenkų fronte partizano Mockevičiaus eilų.

Grafo Tiškevičiaus rūmai Lentvarave (ties Vilniumi). Šis paveikslas paimtas iš Napoleono ordos Lietuvos vietų albumo, išleisto XIX amž.

Sesės staklės.

Sesės staklės daugenytės,
Juostoms austi.
Klevo medžio tankus skietas,
Raštui daužti.

Ei, sesule, man užbaiki
Austi juostą,
Išbučiuosiu tau iš ryto
Rausvą skruostą.

Ir išjosiu pasipuošęs
Vilniaus ginti.
Tavo juosta man prieš mirtį —
Prisiminti.

Kad kadaise buvo kaime
Mano miela.
Kur kas rytas man atvėrė
Širdies gėlą.

Tavo staklės daugenytės
Juostoms austi.
Klevo medžio tankus skietas,
Raštui daužti.

Klemensas Dulke.

Į Vilnių!

Balnokit, vyrai, bėrus žirgus!...
Galąskit letis ir karžius!...
Pilis mūs laukia išsiligus...
Mums Vilnius tuoj atkels vartus.

Keliausim ten, kur mūsų laukia,
Į tevų pilį, pas savus...
Ten mus tėvynė eiti šaukia...
Ten laurų pina vainikus...

Būrininkas pasiuntė drauge jokusį žvalgą pašaukti likusius. Kol būrininkas, kalbėdamas su šeiminku, pastatė arklių į saugesnę vietą, atjojo ir likusi žvalgų dalis. Atjojęs viršila su kitais liepė sustatyti arklius nurodytoje vietoje ir užimti dviem vyram sargybas, dvejose viensėdžio pusėse. Visa sutvarkius, viršila pradėjo šeiminką klausinėti apie esamą padėtį. Kiti žvalgai šnekučiavo, paskui suėjo į trobą pajuokaut su moterim, o vienas buvo tikrai prie jų vikrus, nes, dar nespėjęs į vidų įeiti, jau jis suspėjo pastebėti ūkininko dukters veidelį ir mėlynąsias akutes; tai gretinosi prie moterų, žinodamas, kad už linksnumą gaus ką nors skanesnio užkąst.

— Tai, dėde, tikrai žinai, kad anapus miško lenkai jau užėmė tiltą? — tęsė viršila pasikalbėdamas su ūkininku.

— Tikrai! Parvažiavo iš pastotės kaimynas ir pasakojo, kad buvo nuvažiavęs su lenkais į miestelį prie tilto.

— Dabar, tur būt, per ūpę nieku būdu negalima perplaukti, labai patvinus ir smarkus vanduo? — paklausė sėdėdamas šalia viršilos būrininkas.

— Kiekvieną rudenį patvinsta, o šįmet, tur būt, marios, lyja ir lyja... — paaikšino ūkininkas.

Viršila kai kurį laiką mąstęs pratarė:

— Dėde, ar neatsirastų, kas nors pas jus, kad galėtų artimiausiu keliu per mišką nuvesti mus netoli miestelio į vieškelį, o paskui mes patys žinosim ką daryti.

— Kad galėčiau pats, tai mielu noru, bet jau seni kaulai, o jei paliksi čia vienas moteris, tai tie velniai, jeigu užeitų, nieko nepaliktų. Sūnaus nėra — jis lietuvių kariuomenėje tarnauja; gal piemu sutiktų, nes jis geriausiai žino tuos miškus ir jus nuves, o nuo miestelio koks verstas. Netoli miestelio gyvena mano brolis.

Viršila su žvalgais nutarė pulti miestelį ir, pakėlus lenkų tarpe paniką, prajot pro lenkų tarpą ir per tiltą, o paskui... pas savus. Kitokio išėjimo nebuvo.

Žvalgai pavaišinti, truputį pailsėję, vėl galėjo toliau žygiuoti.

Sutemo. Visi žvalgai ir vadovas, kuris turėjo vesti per mišką, buvo pasiruošę. Atsisveikinę su visais išjojo.

Visą dieną lijus, dabar pragiedrėjo ir nustojo lyti. Protarpiais pasirodydavo betekas mėnulis, pagal kurį žvalgai galėjo orientuotis kur reikia joti.

Ji mūs senelių pastatyta,
Joje mūs mintys ir širdis...
Kiekvienas jos seniai jau laukia,
Ir nebetrukus jau išvys...

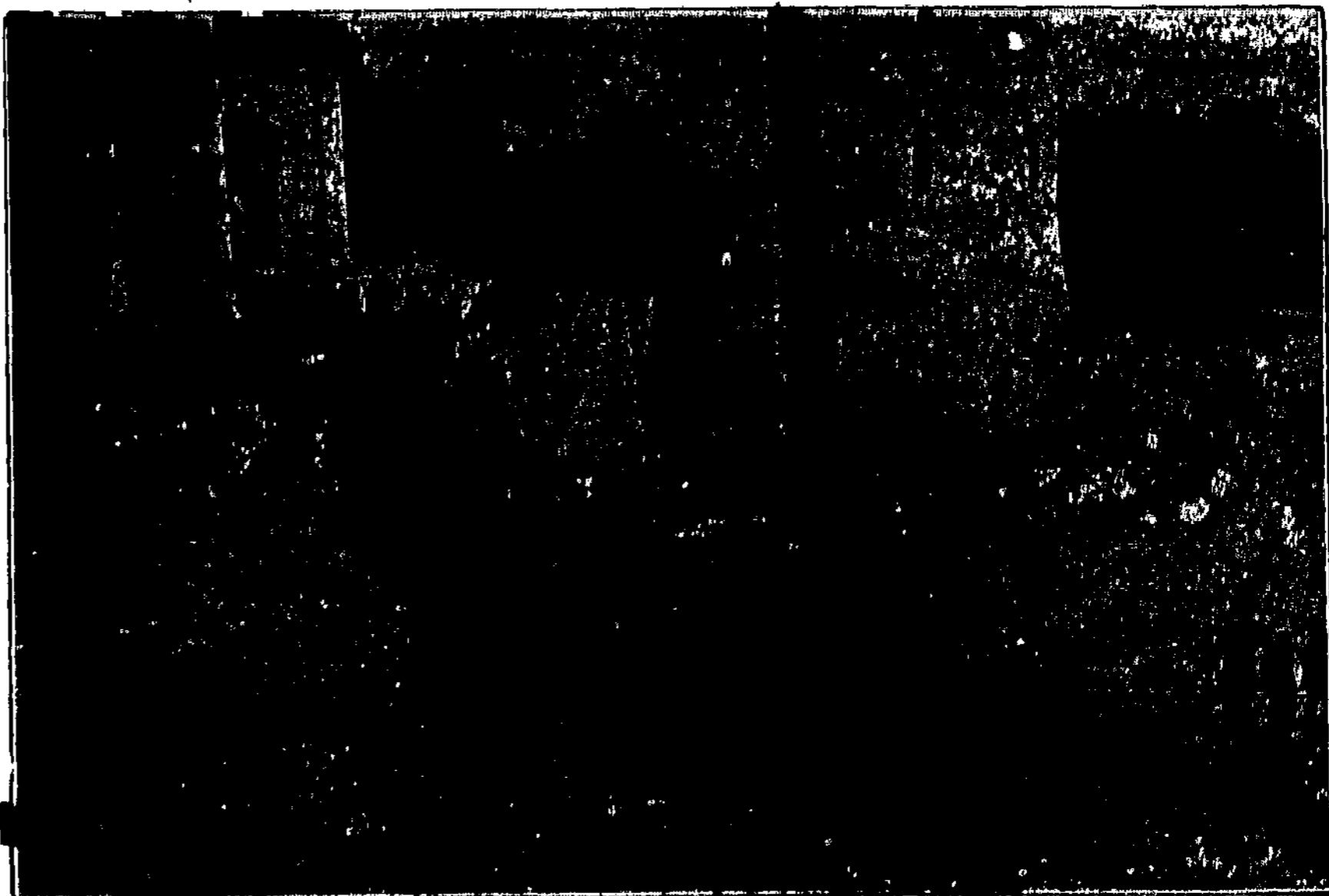
Šlandien jos bokšte aras švalstos,
Plačiai išskėtęs sau nagus...
Lyg jis ir mūs pagrobti norėtų...
Ir mums užkraut kančias, vargus...

Bet nei... Dar kardas mūsų rankoj,
Dar plaka mūs lašava širdis...
Ne! Nepaliksim Vilniaus lenkul,
Jam Varšuva... O mums — pils...

Balnokit, vyrai, bėrus žirgus,
Galaskit letis ir kardus...
Pilis mūs laukia išsilgus...
Mums Vilnius tuoj atkels vartus...

J. Ardzijauskas.

Mūsų karluomenė žygiuoja pro Vilniaus
katedrą (1920 m.)

Broliams vilniečiams.

Turėkite viltį ir drąsą, vilniečiai!
Skriaudas jūsų jaučia visa Lietuva.
Jūs esat bendros mūsų tėvynės piliečiai,
Todėl nemažiau mums rūpi jūsų kova.

Mes matom, kaip lenkai jus žiauriai kankina,
Kaip žudo jūs jaunas ir tvirtas jėgas.
Ir dvasią galingą visai jie slopina,
Lyg pančiais kasdien surakinę rankas.

Neduoda ramiai duonos kasnį pelnyti,
Nebėra ramybės, nebėr niekadės.
Norėtų, rods, gyvą kiekvieną praryti,
Jei tiktai turėtų iš to kiek naudės.

Nežino tie barbarai jokios teisybės.
Vergai vakarykščiai — kitus nor pavergt.
Dėl niekšiško darbo aklos beprotystės
Akių Lietuva nebegali sumerkt.

Laisvos Lietuvos jaunimas nerimauja
Ir tiesia jisai savo broliams rankas.
Jums laisvę gražinti griežtai reikalauja
Ir budeliams stengias išveržti aukas.

Į kovą, į baisiąją kovą, vilniečiai!
Lenkams jūsų skriaudos veltui nepraeis.
Šiandieną laimingi laisvi klaipėdiečiai —
Netrukus eilė ir jums gal ateis.

Kazys Petrušauskas.

Jojo visi viens paskui kitą ir žvalgėsi, kad neuž-
kluptų priešas. Dieną nebuves, į vakarą atsirado
vėjas. Medžiai šlamėjo ir slopino kiekvieną garsą,
kurį tik galėjo sukelti jodami žvalgai. Mėnulis švie-
tė, bet per debes is netryško aiški šviesa, todėl ir iš
arčiau negalima buvo atskirti kieno raiteliai. At-
rodė, kad ir gamta ėjo pagalbon mūsų žvalgams.
Ilgai joję, pagaliau prijojo vieškelį, kuris šakojosi
į dvi puses: vienas vedė į miestelį, o kitas į kaimą,
kur turėjo joti vadovas. Viršila, vadovui padėkojęs,
paleido jį, o žvalgams įsakė pasiruošti kovai ir pa-
leido arklius risti miestelio link. Tuoju žvalgai
išjojo iš miško. Netoli juodavo miestelio namai.
Žvalgai dar labiau paspaudė arklius, kad galėtų
greičiau prijoti. Jau netoli miestelis. Visi buvo
pasiruošę pulti. Jau tuoj prasideda trobos. Jau
arti... tik... neprijojus pirmųjų trobų, išėjo ant
kelio žmogus.

— Kto tam? Stoj! — suriko iš tolo sargybinis.

— Swoj! — suriko viršila, ir nesustodami visi
jojo artyn. Paspaudė arklį... švystelėjo kardas...
į kažką sudavė...

— Jau vienas yra... — pramurmėjo sau
viršila.

— Pykšt! Pykšt! — kitoj kelio pusėj būta kito
sargybinio.

— Vyrai, pirmyn! — suriko viršila, ir visi kaip
vėjas nulėkė į miestelį.

Tuoju pasigirdo vienas paskui kitą šūviai.
Kardai švytravo pro jojančių arklius, o pakliuvu-
sieji jiems po kojų krisdavo ir daugiau nebesikel-
davo. Viena po kitos sprogo granatos. Mūsų žval-
gai, šaukdamį valio, lėkė artyn tilto. Miestely buvo
dideliausias sumišimas: šaudymas, riksmas, keiks-
mas ir sužeistų vaičiojimas. Lenkai lakstė, nežinojo
kas darosi, tik retkarčiais buvo girdimi balsai: „lit-
winy napadli“.

Po valandėlės jau mūsų žvalgai buvo toli. Ne-
žuvo nė vienas, tik du buvo lengvai sužeisti ir vie-
nas pametė kepurę.

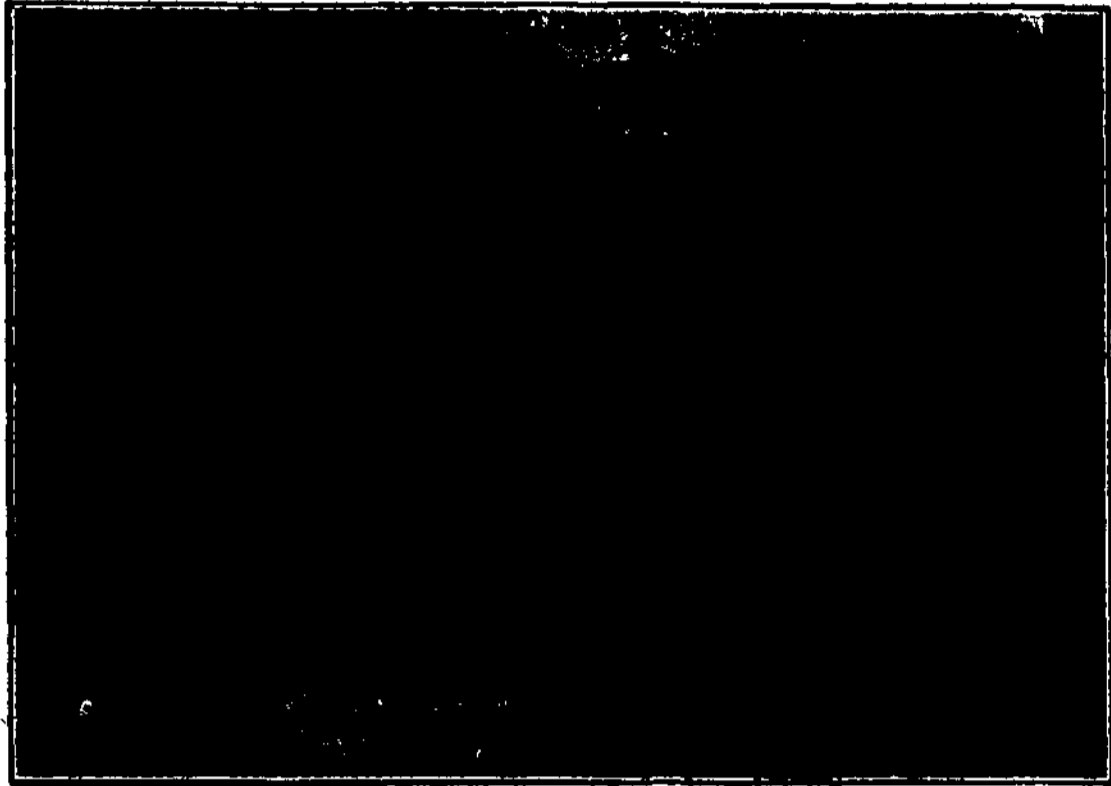
Vėliau, lenkus išvijus, jodami mūsų žvalgai ga-
lėjo perskaityti ant kryžiaus, pastatyto prie minėto
tilto, lenkų kalba parašą: „Palaidota 10 lenkų ka-
reivių, žuvusių kovoje su priešu.“

Žmonės pasakojo, kad tie palaidoti yra žuvę
vieną naktį nuo mūsų drąsių žvalgų.

V. R-tis.

Kelionė į Vilnių.

1920 metais, Lietuvos kariuomenei užėmus Vilnių, dauguma karinių ir nekarinių valstybės įstaigų buvo perkelta į Vilnių. Auto bataliono perkėlimas buvo vilkinamas, o vėliau paliko bataliono vado nuožiūrai, išskyrus vieną auto būrį, kuris privalėjo vykti su Vyriausioju Štabu į Vilnių.

Vilniaus katedra, pastatyta ant buvusios Perkūno žinyčios pamatų.

Auto batalionas, turėdamas savo dalį Vilniuje, įvairiais tarnybos reikalais turėjo palaikyti telefonu ar automobiliais su juo ryšius.

Kadangi dienos metu su Vilniū telefonu labai sunku buvo susikalbėti, — daugiausia buvo užimtas, — tad ne tokius jau svarbius reikalus atidėdavome vakarui, kai laisvesni laidai.

Atsimenu, laukiam vakaro, kaip kokio išganymo, — kad tik būtų proga pasikalbėti su Vilniū!

Ir štai ateina vakaras.

— Alio! Vyriausias Štabas?

— Taip.

— Prašau duoti Vilnių.

Žodį Vilnių tari pasididžiudamas — garsiai ir, prispaudęs telefono ausinį, tyliai nekantraudamas lauki. O gal neatsilieps?...

Tik štai išgirdi malonų ir senai laukiamą balsą:

— Centralinė.

— Vilnius?

— Taip.

— Prašau duoti Nr.

Susijungęs su reikiama įstaiga, pasikalbėjęs tarnybos reikalais, tuojau klausai: — kas naujo?

— Viskas tvarkoj, — sako: miestas gražus, turime gerų butų, yra gražūs parkai, baigę tarnybą einame žiūrėti Vilniaus iš Trijų Kryžių kalno ir t.t. ir t.t. ...

Baigęs kalbėti, padedi telefoną, susimąstai ir mintimis nukeliami į Vilnių...

Po tokių pasikalbėjimų suima vaikiškas nerimas ir noras tučtuojau vykti į Vilnių. Pavydi tam, kurs tenai jau yra, gaili, kad negali pats būti ir iš dalies nepatenkintas savo vadu, kad jis nevyksta į Vilnių, nes žinai, jog nuo jo tas pareina.

Bataliono vadas, kaip vėliau pasirodė, tuo reikalu rūpinosi, bet sunku buvo gauti tinkamą techniniu turtu apsikrovusiam batalionui patalpą. Sunkiausiai buvo rasti dirbtuvėms patalpą. Speciališkai nuykę siųsti Vilniū karininkai, galutinai pranešė, kad tinkamos dirbtuvei patalpos neranda. Kilo abejonė, — ar vyksime į Vilnių?

Pradėjome nerimauti ir rūgoti ant karininkų, kad jie maža tuo reikalu rūpinosi.

Pagaliau ešalonas pakrautas. Atšniokštęs juodas, kaip debesis, garvežys, trūkčiodamas, lyg iš pykčio, kam tiek daug prikrovėm, pradėjo iš lėto, paskum greičiau traukti Vilniaus link...

Per valandą kitą Kaunas paliko užpakaly. Žingsnis po žingsnio, kilometras po kilometro, šniokšdamas, dundėdamas riedėjo traukinys...

Štai temstant iš tolo pamatėm Vilniaus stoties žibintus ir miesto fabrių siluetus. Traukinys iš lėto per geležinkelio sukryžiavimus pradėjo vis artyn ir artyn stoties slinkti...

Tuo tarpu, atsigręžus atgal, buvo matyti toli, toli didelis, lyg iš požemių išlindęs debesis, kuris apklojo Kauną ir tik ką pravažiuotą kelią. Atrodė, lyg ir jis Vilniū keliavo...

Atvykę Vilniū, stoty radom mus laukiančius karininkus ir kareivius. Pradėjome kraustyti iš platformų automobilius ir, kas važiuotas, kas pėsčias, nužygiavom silpnai apšviestomis, tuščiomis ir, kaip man atrodė,

Vilnius žiemos metu.

P. Rimšos darbo medalis: Mūsų Vytis kerta lenkų erelį.

siaurutėmis, su išlaužytais šaligatviais, gatvėmis į parinktą mums vietą.

Einam žvalgydamiesi į krautuves, į apšviestus gyventojų langus, lyg ieškodami kažko naujo, nepaprasto. Iš gyventojų langų galima buvo spręsti, kad kenčia jie skurdą: langai tamsūs, ant langų kažkokie skarmalai, vidury matyti menki baldai, stalą apgulę išblyškę vaikai ir kažką valgo.

Štai tamsūs gilūs paslaptingi Aušros Vartai, prie kurių prietėmėj tai šen, tai ten klūpo maldinga moteriškė. Einantieji kareiviai nutilo ir nusiėmė kepurės.

Toliau išėjome į didžiulę aikštę. Jos vidury graži didinga bažnyčia. Tai katedra. Pasukom dešinėn. Krulevskos ir šv. Onos gatvių kampe didelis mūrinis 3-jų aukštų namas. Tai Perkausko namai, kur buvo parinkti mums butai.

Perkausko namai ir butai, matomai, palikti paskubomis, nes juose radome daugybę įvairių, savo laike brangių baldų. Beveik visi baldai buvo smarkiai apgadinti: minkštų baldų apmušalai išpiaustyti, veidrodžiai išdaužyti, iššaudyti; ant gražių poliruotų gražaus ir brangaus darbo stalų, peiliu ar šiaip aštriu įrankiu išbraižyti dabartinės Rusijos inicialai, arba didžiulėm raidėm raudonarmiečių pavardės. Gražūs vingiuoti, jungiantieji apatinius su viršutiniais aukštais, laiptai, kadaise pliušu apmušti, dabar apdraskyti ir vien tik skarmalai kaba. Lajptų vingiuose stovinčios didžiulės palmės aplaužytos, sunykusios, už jų ir šalia didžiulės krūvos popiergalių ir nešvarumų.

Galų gale susitvarkėm. Vakare einam Vilniaus žiūrėti. Einam pro katedrą, kuri iš vakarų pusės gerokai apšaudyta. Restoranai, kavinės, kino prisikimšę žmonių. Jurgio prospektu sunku eiti, — žmonių daugybė, labai daug iš Kauno ir vietos gyventojų.

Pasitaikius progai, susipažinom su vietos gyventojais. Jie džiaugiasi lietuvių atvykimu. Ateina interesantai, tai darbo prašydami, tai biznieriškai, ką nors techniškai parduoti siūlydami.

Netrukus atsiranda ir pats Perkauskas, užimtų namų savininkas. Pirmą susitikusį karininką vadina vadu ir širdingai dėkoja už taip gražų jo buto sutvarkymą ir, džiaugdamasis, kad su tokiais žmonėmis jam teko susitikti, spaudžia ranką ir prašo būti jo ilgamečiais svečiais.

Bet šit pasklydo neramūs gandai. Vieni pasakojo, kad bolševikai apsigalvojo ir nori Vilnių atimti, kiti sa-

kė, kad lenkai kažkokią šunybę išgalvojo. Žodžiu — tik ką atvykom, vos spėjom apsitvarkyti, dar Vilniaus neapžiūrėjom, o čia vėl kažkoks nerimas.

P. Rimšos darbo medalis: Lietuva bėga nuo lenkų peršamos unijos.

Kitą rytą, kaip paprastai, susirinkome į štabą kasdieniam darbui. Žiūrime pro antrojo aukšto langus, žmonės gatvėmis vaikšto, tylu, ramu, gražios dienos rytas, gražu ir linksma.

Tuo tarpu atbėgo šoferis iš Vyriausiojo Štabo ir pranešė, kad nugirdo pasikalbėjimą, jog lenkai puola Vilnių.

Pasipylė keiksmas ir rūgojimai lenkų adresu. Pradėta turtas į dėžes krauti, pundai rišti. Jau visai sutemus traukinys pradėjo šliaužti Kauno link. Grįžom Kaunan nuliūde. Iš lengvo stengėmės įeiti į normalę padėtį. Užsiėmimų ir darbų verpete stengėmės užmiršti įvykusį faktą vien tik dėl lenkų klastingumo. Tačiau kiekvienas daiktas rodyte rodė ir šandie dar teberodo, kad esame prievarta išėję iš Vilniaus ir turime būtinai grįžti ten, ir amžinai pasilikti.

V. Itn. B.

Į darbą, lietuvi!

Į darbą, į darbą, lietuvi!
Juk dykai nieks nieko neduos;
Štai Vilnius dar vis tebežiūri
„Ar niekas jau jo neb'vaduos?“!

Štai verksmas mūs vargstančių brolių
Pasklydo po šalį plačiai, —
Ir drasko tą šalį senolių
„Erelio“ plėšrieji nagai...

Į darbą, į darbą, lietuvi!
Juk dykai nieks nieko neduos! —
O broliai vis laukia, vis žiūri
Kad' ženklą jiems „Vytis“ paduos...

Algirdas Tumėnas.

Vilniaus krašto laukai.

KARIUOMENĖS GYVENIMAS

9 p. L. K. Vytenio pulko 10 metų sukaktuvių minėjimas ir vėliavos įteikimas.

Tai buvo didelė šventė ne tik pačiam pulkui, bet ir visam Marijampolės miestui. Rugsėjo 22 diena ilgai neišdils iš atminties.

Ruošiasi, tvarkosi pulkas, neatsilieka ir miestas — šauliai, moksleivija ir kitos organizacijos.

Tą dieną gražiai ir ryškiai pasirodė, koks glaudus ir artimas pulko ir visuomenės sugyvenimas.

Laimingi pulko kariai, kuriuos taip myli ir gerbia savoji visuomenė, kurie moka ir sugeba tos simpatijos išgyti, karinę vertę ir garbę aukštai iškelti ir visus prie savęs patraukti.

Garbinga ir tikrai susipratusi visuomenė, kuri supranta ir aukštai vertina tiek savo karius, tiek jų nuopelnus ir reikšmę. Toks vieningumas, toks glaudumas vienos — ginkluotosios ir antros — neginkluotos visuomenės dalies tai tikras mūsų stiprybės ir laimingesnės ateities laidas.

Dėl miesto iškilnių ir tvarkos daugiausia pasidarbavo šaulių rinktinė su savo vadais, kurių iniciatyva buvo sukviestos ir tvarkomos organizacijos. Patys šauliai irgi aktyviausiai dalyvavo, sutikdami retą ir brangų svečią — mūsų Tautos Vada, Respublikos Prezidentą. Jų ekskortas toli už miesto išjojo pasitikti ir lydėjo per visą miestą.

Prie puošnių ir iškilmingų vartų, miesto pradžioje pastatytų, išsirikiavusi laukė šaulių garbės kuopa ir kitos organizacijos. Atvykusį Respublikos Prezidentą širdingu ir reikšmingu žodžiu pasveikino miesto burmistras p. Staugaitis, šaulių rinktinės pirmininkas, ūkininkų, pavasarininkų ir kat. moterų d-jos atstovai. Ženklai tos meilės ir pagarbos buvo įteikti gražūs gėlių bukietai — šaulių, ūkininkų, pa-

vasarininkų ir kat. mot. d-jos. Ypač įdomus ir tikrai originalus buvo ūkininkų organizacijos bukietas, sudarytas iš savo darbo ir savo laukų javų vaisių.

Po sveikinimo ir prakalbų prasidėjo nepaprastai iškilminga ir jaudinanti Resp. Prezidento kelionė nuo miesto vartų ligi 9 p. pulko kareivinių. Gyvi besimokančios jaunuomenės vainikai — spalera, abipus kelio per tris su viršum kilometrų. Dalyvauja visos mokyklos: marijonų, Rygiškių Jono, valstybinė gimnazija, mokytojų seminarija, žydų gimnazija, 6 pradžios mokyklos — per 3 tūkstančius gražiausio Lietuvos jaunimo. Visų degančios, džiugios akys, sodrios, pasiilgusios širdys ir gėlių puokštės rankose. Margos, skaisčios gėlės visu keliu krinta po mylimojo Tautos Vado kojomis. Beria jas dėkingos ir artimos širdys. Jaučia tatai Vadas. Visų bendras pakilimas ir vieningumas dar daugiau didina Jo pasiryžimą ir jėgas dirbti Tautos labui ir vesti ją geresnės ateities keliais.

Netrukus visi pasiekia labai gražią, patogią ir erdvią pulko stovyklą ir skuba į maniežą — didžiulę patalpą, kur telpa visas pulkas ir dar tiek pat palieka tuščios vietos.

Sueina visos organizacijos ir spiečiasi su savo vėliavomis prie gražiai papuošto ir aukštai iškelto altoriaus. Prie to pat altoriaus laipsnių rimtai ir didingai laukia savo pašventinimo ir viešo pasirodymo naujam reikšmingam žygiui Vytenio pulko vėliava. Pirmose vietose sėdi Prezidentas, susisiekimo min. valdytojas ats. pulk. lt. Variakojis, aukštieji kariuomenės vadovybės karininkai, svečiai ir gausus atsargos karininkų būrys — tai Joniškėlio partizanų bataliono organizatoriai ir vadai, to bataliono, iš kurio išaugo ir sutvirtėjo pats Vytenio pulkas.

Respublikos Prezidentas ir gražus svečių būrys 9 p. pulke per jo šventę.

Mišias laiko arkivyskupas Karevičius — tikras mūsų dienų Krivių-Krivaitis ir garbingas dvasios vadas. Rimta ir išpūdinga valanda. Visi susikaupę, pakilusia dvasia seka mišias, kurias nuostabia muzika palydi pulko dūdų orkestras, ir laukia — įelektrinti laukia reto ir reikšmingo mylimojo arkivyskupo žodžio. Laukimas neapviltas. Žilas aukštas senelis atsisuka ties altoriumi. Prieš jį nepaprastą minia: karininkų didingas būrys ir tvirtos gausios kareivių eilės. Jis jaunėja ir atgauna savo galybę, kaip ir prieš dešimtį metų, kai Kauno miesto aikštėje pirmuosius mūsų pulkus saikdino ir laimino kovai su gausingais Lietuvos priešais. Jo balsas pleniškai stangrėja ir tvirtėja, lyg tikrojo armijų vado, žodžiai sklandūs, sielos gelmių — ne knygiški, išmukti.

Prabilo:

Niekas didesnės meilės neturi, kaip tas, kurs savo gyvybę guldo už savo priešai (žodžiai Kristaus po paskutinės vakarienės).

Toliau plačiai, aiškiai apibūdino kunigaikštį Vytenį — pulko šefą — kuris nuolat vedė kovas su kryžiuočiais, lenkais ir buvo palankus krikščionims bei krikščionybei.

Ir šit po 600 metų, nuo Vytenio, įsikūrė laisva, nepriklausoma Lietuva. 9 p. pulkas paveldėjo garbingo kunigaikščio vardą ir tuos pat uždavinius.

Sveikindamas pulką sukaktuvių dieną, primena aukštą ir kilnų uždavinį tiek iš karininkų, tiek iš kareivių pusės. Jūs, mieli broliai kareiviai, irgi atliekat garbingą pareigą, tarnaudami tėvynei. Tarnaudami tėvynei, tarnaujate ir Dievui, nes kas myli Dievą, tas myli ir artimą.

Svarbu, kad, kariuomenėje būdami, nesusiterštumėt. Nes, kas gyvena tik kūnu, be dvasios, tas žuvels. Pirmoj vietoj turi būti dvasia ir sielos skaistumas, iš to pasiryžimas ir galybė gimsta.

Jei visi mes būsim pasiryžę ginti tėvynę, tuomet ir priešas nebandys pulti. Kaip svarbus pasiryžimo veiksnys gyvenime, tat aiškiai parodo didžiojo karo įvykiai. Šit vokiečiai drąsiai išiveržia į Prancūziją, bet netrukus pradeda trauktis. Kodėl? Kas per priežastis? O pasirodo, kad gener. Moltke paabejojęs. Apie tai rašęs savo žmonai, jog matas dūmus ir kažkokius tamsius debesis.

Taigi, svarbu apgalvotas tikslas ir tvirtas pasiryžimas.

Karžygiu niekas negimsta: karžygis lavinasi ir savo dvasios jėgas krauna taip, kaip elektros mašina krauna energiją.

Jeigu kariuomenė nustoja patikėjimo savimi, jau ji sumušta be kautynių.

Tuoju pašventinsiu jūsų vėliavą. Vėliava tai senas ir reikšmingas ženklas. Visi turėjo vėliavas, net Moizės kautynių būriai ėjo su vėliavomis.

Vėliava tai šventas mūsų tėvynės simbolis — ženklas, kaip religijos Kryžius. Kaip dėl religijos, taip ir dėl valstybės, jos ženklo akivaizdoj prisiekę, turime pasiukoti ir net mirti.

Bažnyčia ne tam laimina, kad nekaltus žmones žudytumėt, bet kad apgintumėt savo kraštą nuo piktų ir neteisingų žmonių.

Laimindamas melsiuos prie Aukščiausiojo, kad visi, kurie po ta vė-

liava atsistos, pilni dvasios ir patikėjimo susispiestų apie savo vadus ir ištikimai tarnautų Tėvynei ne tik čia, kariuomenės cilėse, bet ir namo parėję.

Aišku, po tokio arkivyskupo žodžio, po jo maldos ir laiminimo, Vytenio pulko vėliava tampa nepaprastai reikšminga. Iškilmingai ji nešama į aikštę, kur jau suspėjo išsirikiuoti visas pulkas ir rimtai, susikaupęs laukia jos įteikimo ir priesaikos. Valanda dar reikšmingesnė — nes čia, gražiai, tvarkingai išsirikiavusios, apsupo pulką gausios marijampoliečių organizacijos: šauliai, moksleiviai, skautai, moterys ir didžiausia minia.

Valstybės Prezidentas, įteikęs vėliavą, trumpai pasakė:

Vyteniečiai! Šiandie — garbinga diena, garbinga valanda. Jūs gavote ženklą — vėliavą. Arkivyskupas Karevičius — tas mūsų Krivių-Krivaitis ją pašventino ir palaimino. Aš laimingas esu įteikęs šią vėliavą. Prieš dešimtį metų, kai vos tik prasi-dėjo pulkas, aš buvau valstybės priešaky. Šiandie vėl esu ir turiu laimės įteikti tą ženklą.

Pulko vadas plk. Adamkavičius atsako į Prezidento žodžius ir sušunka jam valio. Griausmingai visas pulkas pagauna tą garsą ir ilgai, orkestrui pri-tariant, aidi aikštė.

Po to vėliavą su didžiausia pagarba pranešama pro visą pulką ir statoma savo vietoj. Pulkas rengiasi iškilmės maršui. Visi aukštieji svečiai sueina į tribūną ir pasigėrėdami žiūri, kaip išpūdingai ir gražiai marširuoja pulkas. Dingsta paskutinės kuopos ir skardaus orkestro garsai, o minia vis dar, kaip mūras, tebestovi ir nenori skirstytis.

Svečiai prašomi į karininkų ramovę užkasti. Ramovėj jauku, artima, širdingas vaišingumas. Visų pakilusi, rimta nuotaika. Valstybės Prezidentas, bendro ūpo pagautas, prabilsta į susirinkusius:

Mums ta iškilmė garbinga. Garbinga todėl, kad savo užuomazgą turėjo tuo metu, kada mums buvo pastatyta žūt ar būt, tuo metu, kada tai skiepijo mūsų sąmonėj mūsų atgijimo patriarchai. Gal jie ne svajot nesvajoto, kaip greit tai įvyks, bet jie nu-jautė.

Štai kodėl garbinga ir iškilminga šventė. Ji primena mums tą idealą, kuris įrašytas Lietuvos himne geriausiojo Suvalkų žemės sūnaus — Vinco Kudirkos. Jis mirė nesulaukęs to idealo įkūnijimo. Aš buvau dar jaunas, kai toje žemėje palaidojo tautos didvyrį. Šiandie, lenkdamasis jau vakarop, laikau save laimingu, kada matau savo tautos idealus įkūnytus. Matau garbingą ginkluotą pajėgą, kuri pasiryžusi žūt ar būt.

Tą idealą mes matom ir senovėj. Tai Pilėnai, Pūnia, Veliuona. Jei Kudirka pasakė: Iš praeities Tavo sūnūs te stiprybę semia — tai pranašo žodžiai. Jei tos stiprybės nebūtų mummyse, vargu ar būtume atgiję. Ukrainiečių 7 milijonai ir šiandie tebevargsta lenkų vergijoj.

Mylimi kariai, atsiminkit, kad neprivalot vis gyventi iš mūsų protėvių kapitalo, bet turit sudaryt savo kapitalą. Ko gi tas reikalauja? O reikalauja to, ką parodė pirmieji mūsų kariai: geriau žūt, negu vergais tapt! Ne žodžiu, bet darbu tikrai Lietuva pasieks tas sienas, kurias sau užsibrėžė su Vilniumi.

Jūs būsit galingi, jei galėsit spiestis ne po dviem trim, bet po viena vėliava.

Jei to nebus, mes nepasieksim savo idealų.

Jūs, kariai, laukia didelis uždavinys, todėl ir turit spiestis po viena vėliava.

Valanda rimta. Mes daug draugų neturim. Priešai visą laiką tyko mus suardyti.

Linkiu jums ištvermės, pasitikėjimo ir drąsos, tokios drąsos, kuri imponuotų pasauliui!

Visus uždega ir nepaprastai patraukia Respublikos Prezidento kalba, todėl savaime išsiveržia galingas valio ir širdingai užtraukiama ilgiausių metų.

Truputį užkandę, visi skuba į tą patį maniežą, kur paruošti bendri pietūs. Kareivių stalai papuošti gėlėmis ir gausiai apkrauti skaniais valgiais. Svečiams paruošta iškilesnė, aukštesnė vieta, valgiai tie patys — geri kareiviški pietūs.

Valstybės Prezidentas ir čia nepaprastai pakilusiu nuotaika ir užsidegęs prabilsta į visą pulką ir svečius. Jaučiama jo energija, pasiaukojimas ir didelė tėvynės ir karių šeimos meilė.

Ryškiai karingai viso pulko vardu plk. Adamkavičius dėkojo Prezidentui ir tvirtai pasižada eiti jo nurodytu keliu.

Kalba ir iš svečių: ats. gen. Žukauskas, ats. plk. lt. Paškovičius, buvęs to pulko vadas. Visų ilgiausiai kalba vienas pirmųjų Joniškėlio bataliono partizanų p. Navakas, dabar Valstybės Tarybos narys sekretorius.

Visa šventė, jos iškilmės ir vaišės dėl to pasirengimo tvarkos ir sumanumo, kurį parodė 9 p. pulkas, praėina gražiai, išpūdingai, palikdama geriausio išpūdžio ir malonumo.

Šventės nuotaika net ir vakare stipriai jaučiama mieste. Linksmos šviesios gatvės, linksma publika, nepaprastai gausiai besirodydama gatvėse. Vieni dalijasi, šneka apie tai, ką matė ir patyrė, kiti jau naujais išpūdžiais gyvena. nes užprašyti į puikiausi pulko balių.

Kpt. Balčiūnas.

Karo kalėjimas ir drausmės dalies komanda.

Rugsėjo mėn. 21 d. komandos kareiviai buvo nuvesti į Karo Muziejų. Vyr. lt. Papartis ir karo invalidų virš. Kaušakis išvedžiojo po visus skyrius, parodydami visas Karo Muziejaus brangenybės ir paaiškindami jų reikšmę.

Vakare, vėliavos nuleidimo metu, komanda buvo išrikiuota šalia žuvusiųjų paminklo ir pagerbė juos ir jų kilnų pasiaukojimą dėl tėvynės.

Vyr. pusk. A. Kelmelis.

Veliuonos šauliai gyvuoja

Per neseniai įvykusį visuotinį būrio narių susirinkimą, nauju Veliuonos šaulių būrio vadu išrinktas ats. leit. Grauzėnų pradžios mokyklos mokyt. A. Kriausa. Nutarta sustiprinti savo veikimą, kad galima būtų pritraukti būrin daugiau naujų narių. Be to, perėmė iki šiol laisvai visų naudojamą Veliuonos piliakalnį į savo globą, su tikslu jį pagražinti ir naudoti tautiškiems, šaulių rengiamiems, pasilinksminimams.

Jonas Velička.

7 pėst. Ž. K. B. pulkas kar. futbolo čempionas. Rugsėjo mėn. 26 ir 27 d. kariuomenės stadione suvažiavo 1 pėst. pulko, 7 pėst. pulko, 4 art. pulko ir Karo Mokyklos futbolo komandos spręsti kam teks šių metų kariuomenės futbolo čempiono vardas.

Pirmą dieną žaidė — 1 pėst. p. — 7 pėst. p. ir Karo Mokykla — 4 art. pulkas. Klaipėdiečiai lengvai apsidirbo su mažai patyrimo turinčia 1 pėst. p. komanda, laimėdami — 7 : 0. Antroje poroje žaidė praėitų metų čempionas ir Karo Mokykla. Čia artileristai apvydė. Jau pirmame puslaiky Karo Mokykla laimi 3 : 0, o antrame — artileristai dar skaudžiau apvydė. Gavę dar vieną gola ir nelaukdami rungtynių galo, palieka aikštę.

Rugsėjo 27 d. ten pat įvyko finalo rungtynės tarp Karo Mokyklos ir 7 pėst. pulko. Pirmas puslaikis prie vienodo žaidimo baigėsi lygiomis — 1 : 1. Antrame puslaiky nežymią persvara turi 7 p. p. Lemiantis golas į Karo Mokyklos vartus krito 38 min. Iki rungtynių galo rezultatai nesikeičia ir 1929 metų kariuomenės futbolo čempionu lieka 7 pėst. pulkas. Kariuomenės sporto draugija nugalėtojų buvo škyrusi taure, kurią čia pat ir įteikė. Trumpą kalbą pasakė pulk. Štencelis.

Rungtynėms referavo Lietuvos futbolo teisėjų kolegijos narys vyr. lt. Juozapaitis.

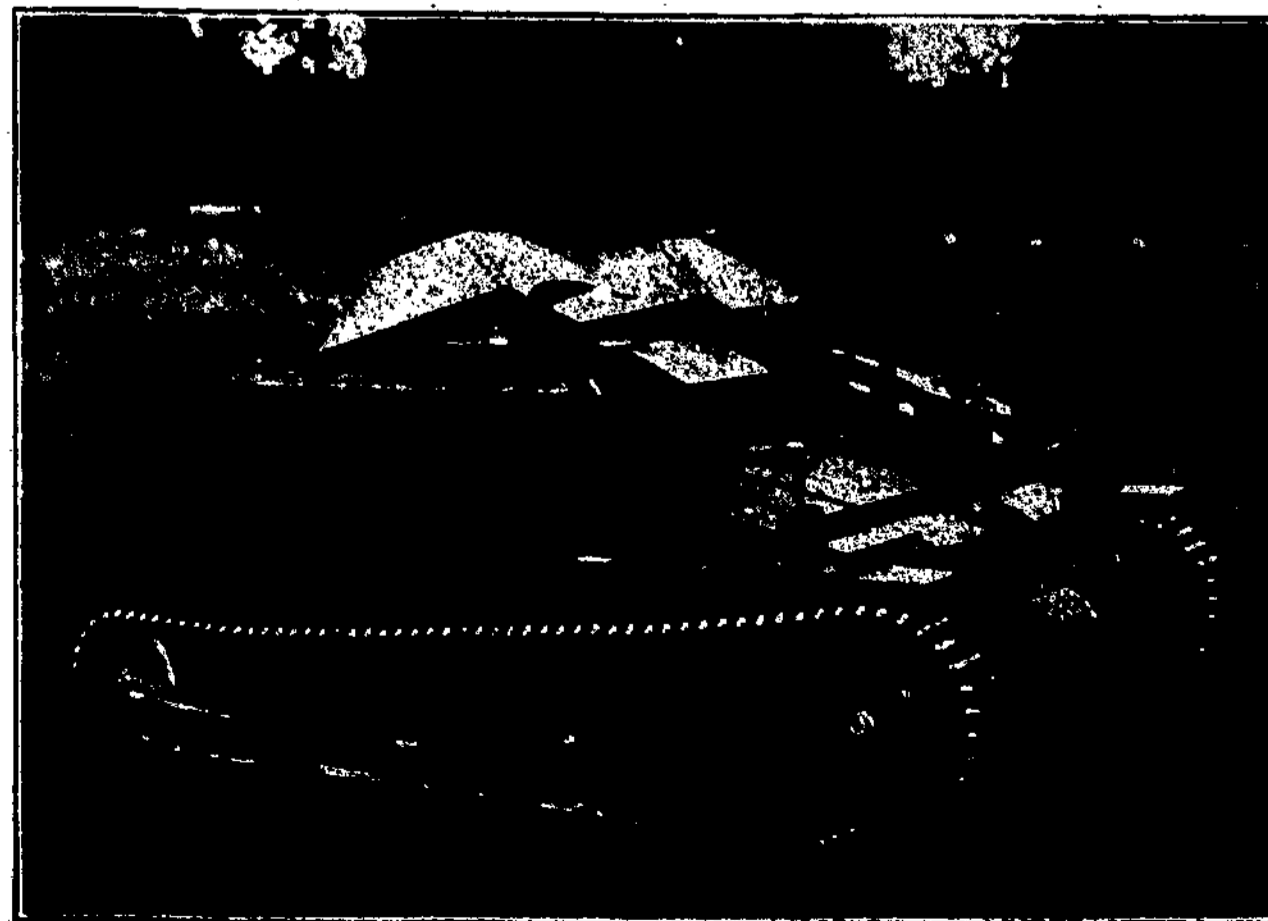

Prancūzų aviacijos pramonė.

Prancūzijos aviacijos fabrikuose 1928 metais pagaminta apie 1.440 kariškų lėktuvų ir 1.800 variklių. Be to, dar pagaminta apie 300 lėktuvų ir 400 variklių civilinei aviacijai. Nemaža lėktuvų ir variklių prancūzai eksportuoja į užsienius, daugiausia į Rumuniją, Jugoslaviją, Graikiją, Šveicariją ir Braziliją. 1925-6 metais daug lėktuvų prancūzai eksportavo į Lenkiją, bet dabar, organizavus ten savąją aviacijos pramonę, prancūziškų lėktuvų bei variklių įvežimas į Lenkiją žymiai sumažėjo.

Anglijos kariuomenės manevrai.

Pereitą mėnesį pietinėje Anglijos dalyje įvyko dideli manevrai, kuriuose dalyvavo reguliari kariuomenės dalys, teritorialė kariuomenė ir karo laivynas. Manevrų tema — desanto iš jūros iškėlimas, palaikant jį karo laivų ugnimi. Kranto gynėjai, turėdami savo žinioje artileriją, tankus, šarvuotus automobilius ir lėktuvus, turi trukdyti desanto išsikėlimą ir jo veiksmus.

Naujas anglų tankas (žiūr. „Kario“ 38 nr.), kuris buvo demonstruotas Kaune.

Naujo tipo kariškas lėktuvas.

Pagarsėjęs prancūzų aviacijos fabrikas Bleriot pagaminė naują patobulintą kariško lėktuvo tipą. Naujasis lėktuvas — monoplanas turi metalinius sparnus. Lėktuvas turi 4 vandens aušinamus variklius po 1000 arklio jėgų. Lėktuvo sparnų viršuje yra bakai su didelė degamosios medžiagos atsarga, todėl jis gali nenutūpęs skraidyti 1.500 kilometrų.

Naujasis lėktuvas skiriamas lydėti bombovėžių eskadrilėms. Reikalui esant, gali ir pats atlikti bombovėžio uždavinį. Jis ginkluotas 4 kulkosvaidžiais, kurie yra pritaisyti dviejuose judamuose bokšteliuose. Todėl iš kulkosvaidžių galima šaudyti visomis kryptimis. Lėktuvo komanda susideda iš 4 žmonių.

Nauji prancūzų karo laivai.

Šiais metais nuleista į vandenį 3 nauji karo laivai. Du nardomieji laivai 1.560 tonų vandens talpumo, ginkluoti po 2.080

viena 10 cm. kalibro pabūklą, vieną 37 mm. zenitinį pabūklą ir dešimtį 55 cm. kal. torpedinių aparatų. Laivų greitis — 18 jūrų mazgų vandens paviršiuje ir 10 j. mazgų pasinėrus. Veikimo radijus nuo bazės 8.000 kilometrų.

Be jų, dar nuleistas į vandenį minų statomasis laivas „Pluton“, 5.600 tonų vandens talpumo. Laivo greitis — 30 jūrų mazgų. Jis ginkluotas keturiais 12,8 cm. kalibro ir dešimčia 37 mm. kal. pabūklais ir 12 kulkosvaidžių.

Prancūzų „Garbės legiono“ ordeno ir „Karo medalio“ kavaliierių skaičius.

„Garbės legiono“ ordenu yra apdovanota iš viso 94.604 žmonės. „Karo medaliumi“ 307.920 žm.

Vokiečių jūrų karo aviacijos mokykla.

Užsienių spaudos žiniomis, Vokiečių jūrų susisiekimo akcinė bendrovė Norderney salėje yra įsteigusi jūrų karo aviacijos mokyklą. Jos viršininkas yra prieš porą metų iš karo tarnybos paleistas jūrų kapitonas. Mokomasis personalas susideda iš buvusių jūrų karo lakūnų, kurie yra surinkti iš civilinės aviacijos ir prikamandiruoti iš karo laivyno. Mokyklos uždavinys ruošti karo lakūnus ir žvalgus. Mokslo kursas trunka 1 metus. Mokinių skaičius — apie 50 žmonių.

Suomijos aviacijos manevrai.

Rugsėjo mėn. 14 d. Korelijoj suomių aviacija darė manevrus, kuriuose dalyvavo ir šuokoro (šaulių) dalys, Vybardo ugniagesiai, policija ir priešdujinių apsigynimo draugija.

Lenkijos civilinės aviacijos ugdymas.

Lenkų susisiekimo ministerijos civilinės aviacijos skyrius dabartiniu metu ruošia projektą oro susisiekimo linijų tinklui praplėsti. Tarp ko kita yra projektuojama Okencie aerodrome (ties Varšuva) pastatyti didžiulius aviacijos stoties rūmus, kurie kaštuos apie 1.500.000 zlotų. Prie stoties rūmų bus pastatyta 10 didelių angarų, kiek toliau benzino stotys, aviacijos personalui gyvenamieji namai ir kiti pagalbinių trobesiai.

Po vieną angarą bus pastatyta Poznaniaus, Lvovo ir Krokuvos aerodromuose. Mokotovo civiliniame aerodrome neseniai pastatyti laikini stoties rūmai, kuriais numatomi naudotis 2 metu.

Kreiseriai iš naujo metalo.

Anglijos karo laivyno statyklose pradėtas statyti kreiserio modelis iš naujo, ligi šiol nežinomo metalo, kuris turi

labai gerų ypatybių. Naujasis metalas yra lydinys, kurio sudėtį anglų karo laivyno vadovybė laiko kuo didžiausioj paslaptį. Šis metalas yra labai tvirtas ir nepaprastai kietas — kietesnis už visus ligi šiol žinomus metalus; jį neveikia nei vanduo, nei įvairios rūkštys. Modelio atskiros dalys bus sujungiamos elektros ir dujų pagalba, nes dėl metalo kietumo negalima jame išgręžti skylės.

Specialistai tvirtina, kad iš šio metalo pastatytiems kreiseriams bus visiškai nebaisios nei torpėdos, nei didžiųjų kalibrų pabūklų sviediniai.

Prancūzų kariuomenės pajėgumas karo metu.

Kilus karui, prancūzų kariuomenė turės 4.500.000 žmonių, 4.500 karo lėktuvų, 1.288 sunkiosios artilerijos pabūklus ir 2.490 tankų.

Jung. Amerikos Valstybės. Mechanizuotos rinktinės.

Amerikiečių kariuomenėje paskutiniu metu eina nuolatiniai bandymai įvairių tipų mašinų, kurios tikėtų mechanizuotos kariuomenės rinktinių savarankiškam veikimui. Tokios rinktinės karo metu bus sudarytos. Mechanizuotos kariuomenės rinktinės branduolį sudarys lengvieji, greiti tankai. Žvalgybos tarnybai rinktinėms bus priskirti šarvuotieji automobiliai. Tankų atakai betarpiškai palaikyti ir kovoti su priešo artilerija, rinktinė turės savo sudėtyje motorinę artileriją su vikšrinu ėjimu (kaip tankų). Tokia artilerija visur galės spėti su tankais. Vikšrinu ėjimu bus ir kitos, pagalbinės mašinos, kaip, vadovybės, ryšio, kovos reikmenų tiekimo ir kit.

Be abejo tokios mechanizuotos rinktinės labai daug padės įstiprintą prieš sritį pralaužti.

Prancūzija. Kalnų karo mokykla.

Prancūzijoje steigama kalnų karo mokykla. Mokyklos tikslas yra toks: a) platinti taktikos taisykles ir būdus, vartojamus karo veiksmų metu kalnuose; b) mokyti karo technikos veiksmų kalnuose; c) pašliūžų ir kitų kalnų karo reikmenų parengimas.

Mokykla turi šiuos organus: kalnų taktikos mokslo centrą, kuris kartu atlieka ir valdymo funkcijas. Žiemos metu veiksmų kalnuose mokslo centrą ir centralines pašliūžų dirbtuves, kur gaminamos visai kariuomenei pašliūžos.

Lenkija. Civilinė aviacijos mechanikų mokykla.

Lenkų priešaviacinio ir priešdujinių apsigynimo sąjunga Sigijevkoje (ties Lvovu) įsteigė civilinę aviacijos mechanikų mokyklą. Mokyklą savo lėšomis laikys priešaviacinio ir priešdujinių apsig. s-gos Lvovo vaivadijos komitetas.

Mokslas pirmame kurse truks 1½ metų. Per tą laiką bus 750 val. teorijos pamokų ir 1.750 val. praktikos. Kitas kursas truks 2 metu ir turės automobilių skyrių. Mokykla organizuota kariškų mokyklų pavyzdžiu. Baigusieji mokyklą atliks karo tarnybą aviacijoje puskarininkių-mechanikų vietose. Tikroji karo tarnyba jiems sutrumpinama ligi 12 mėnesių. Po tarnybos, esant laisvų vietų, galės likti nuolatiniams mechanikais aviacijos dalyse.

Visa policija užsirašė į L. O. P. P.

Vyriausiojo policijos komendanto iniciatyva visa lenkų policija įsirašė į prišaviacinio ir priešdujinių apsigynimo sąjungą (L.O.P.P.).

Didžiojo karo metu Amerikos ir Anglijos pėstininkai buvo apkrauti beveik vienodo sunkumo kroviniu, kuris svėrė 39 klgr. 200 gr. Vaizdely iš kairės matyti anglų pėstininkas did. karo metu, o jo dešinėj amerikietis, jau palengvintu kroviniu. Po karo ir Anglija sumažino savo pėstininkų krovinį net iki 18 klgr. Vaizdely iš dešinės matyti 3 anglų pėstininkai jau palengvintu kroviniu. Jie turi tik šautuvus, kuprines, bonkutes ir atsarginius šalmus.

Kariuomenės leidiniai.

Kariuomenės fiziškas lavinimas. Kpt. gyd. A. Jurgelionis. Vyr. Štabo Sp. ir Šviet. Sk. leidinys. Kaunas 1929 m. Kaina: 4,50 lt., kariams — 3,60 lt.

Tai didelė 196 psl. knyga, gausiai iliustruota, net 377 paveikslai. Pačioje knygoje plačiai ir smulkiai paliestos visos kūno kultūros bei fiziško lavinimo šakos. Čia įeina tokie skyriai: nurodymai fiziško lavinimo vadovams, mankšta be prietaisų, mankšta su prietaisais, lengvoji atletika, sunkioji atletika, žaidimai ir žiemos sportas, lengvosios atletikos rungtynių taisyklės.

Kiek matyti iš paties turinio, knyga skiriama fiziško lavinimo instruktoriams bei vadovams — tiek kariuomenės, tiek ir visų mokyklų — bet ji labai įdomi ir pravarti kiekvienam, kuris tik domisi ir mėgsta sportą.

77 mm. 16 metų lauko patranka. II dalis. Lafetas. Vyr. Št. Sp. ir Šviet. Sk. leidinys. Kaunas 1929 m. 150 psl. Kaina 5,50 lt., kariams 3 lt.

Šioje knygoje smulkiai išnagrinėta ir aprašyta kiekviena lafeto dalis, jos išnarstymas, sunarstymas; lafeto apžiūrėjimas ir sugadintus pataisymas, vartojimas ir priežiūra. Priedeliuose duota keletas svarbesnių lafeto duomenų lentelių ir tabelių, instrukcija naftinio tepalo savybėms ištirti ir kitos įdomesnės smulkmenos bei nurodymai.

„Mūsų Žinynas“ 1929 m. XVII t. 55 nr. spalio mėn.

Pirmojoje vietoje randame plačią studiją T. Daukanto apie Klaipėdos uostą, toliau eina: „Kelios mintys apie lauko fortifikaciją“ — inž. kpt. Petkūnas, visai naujas ir įdomus diskusinis straipsnis gen. št. plk. Skorupskio—Politechnikumo steigimo klausimu. Vytautas Steponaitis plačiai rašo apie pirmuosius kariškojo parengimo kursus pradžios mokyklų mokytojams. Gale įdomus straipsnis apie latvių kariuomenės auklėjimą ir mokymą.

„Mūsų Žinyno“ priedai: I **Karo Archyvas**. Čia randame įdomių atsiminimų iš mūsų gražios netolimos praeities: Paulius Rašys — Atsiminimai apie Linkuvos partizanų būrio veikimą ir Leonas Lingvevičius — Organizacinis darbas Kėdainių apskr.

II **Kardas**. Turinyje įdomesnio randame: Kūno mankšta, kariuomenė ir visuomenė. Dviejų jubiliatų minėjimas — Vaižgantas ir literatūra, gen. lt. Grigaliūnas. Kodėl nemokam savosios kalbos? *P. Dulakis.*

Naujos knygos.

Kazys Inčiūra. Savanorio duktė. (Pasiilgę Aušros Vartų). Trijų veiksmų ir prologo vaidinimas. Kaunas 1929 m. 104 psl. Kaina 2 lt.

Šis veikalas antruoju savo vardu (Pasiilgę Aušros Vartų) buvo įtrauktas į „Mūsų Teatro“ repertuarą ir vaidinamas daugelyje Lietuvos vietų. Jis skiriamas kaip tik Vilniaus pagrobimo sukaktuvėms paminėti. Leidėjai sako: „Mes leidžiame, norėdami papildyti lietuvių širdies balsą, kelti aikštėn Vilniaus skriaudą, kuri privalo nepaliaunamai skambėti ne tik mūsų žemėje, bet ir visame pasaulyje“.

Karl May. Per Dykumą. Kelionių apysaka III tomas. Vertė J. Vadeikis. Vertimą kalbos atžvilgiu žiūrėjo J. Talmontas. „Sakalo“ b-vės leidinys. Kaunas, 1929 m. 266 psl. Kaina 3 lt.

Tai yra paskutinė tos rūšies kelionių apysakų dalis. Galle pridėtas apysakoj paliestų tautų paaiškinimas, žemėlapis ir žodynėlis.

Stasys Kuzminskas. Buchalterijos kursas. Pirmoji dalis. „Dirvos“ b-vės leidinys. Kaunas 1929 m. 203 psl. Kaina 4 lt.

Ši knyga šv. Minijos pripažinta tinkamu vadovėliu aukštesn. mokyklų komerciniam skyriui. Ji tinka tik tiems, kurie norėtų susipažinti arba pasimokyti buhalterijos pačių pagrindų ir knygų bei apyskaitų (sąskaitų) vedimo tvarkos.

E. Ožeškienė. Laiminga. „Dirvos“ b-vės leidinys. 1929 m. Kaina 3,50 lt. 195 psl.

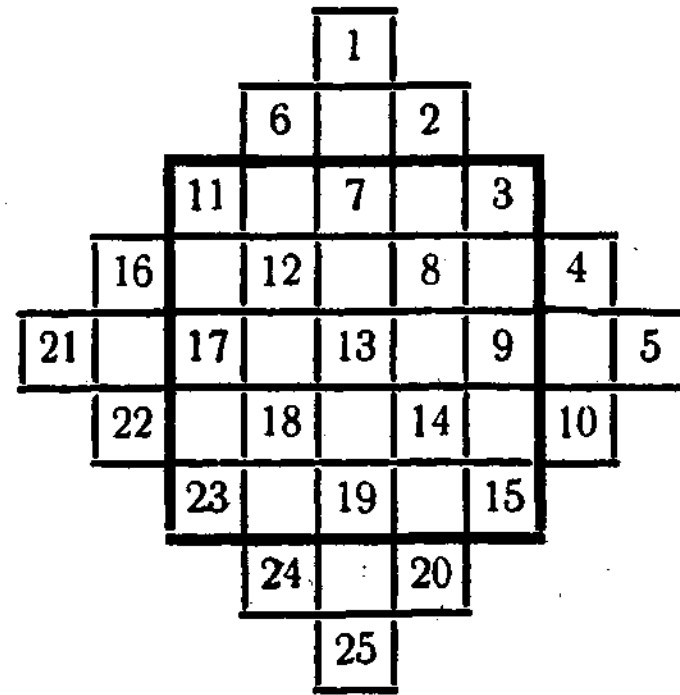
Tai Ožeškienės raštų antras tomas. Vertė Stasys Dabušis. Jo kalba, kaip žinome, turtinga įvairiais naujadarais ir kitais retesniais žodžiais. Todėl knygos gale pridėtas žodynėlis, kur išakmiai aiškinami visi retesnieji vertimo žodžiai. Knygos turinį sudaro atskiros novelės — apsakymėliai: Lai-

minga, Mislė, Gedalis, Grandys, Excelsior, Iš vakaro minčių. **E. Ožeškienė** senai mums žinoma kaip rašytoja, kuri dažnai mėgsta temas iš mūsų gyvenimo ir mūsų buitės. Tas gyvenimas jai labai artimas, nes pati yra kilusi beveik iš Lietuvos ribų — Gardino krašto.

„Švietimo darbas“. Mėnesinis švietimo Minijos žurnalas. 8 (119) nr. 1929 m. rugpiūčio mėnuo.

Pats pirmutinis Zg. Kuzmickio straipsnis — Jaunuomenė, jausmai ir auklėjimas — vertas susidomėjimo.

Galvosūkių 28 nr. sprendimas.

1 brėž.

11	24	7	20	3
4	12	25	8	16
17	5	13	21	9
10	18	1	14	22
23	6	19	2	15

2 brėž.

Sudarius iš 25 langelių kvadratą, prie visų jo kraštinių pristatome dar po 4 langelius taip, kaip parodyta 1 brėžinyje. Gautoj figūroj įžambinėmis eilėmis rašome iš eilės skaičius nuo 1 iki 25. Perkėlę skaičius ne kvadrato (juodžiau apibrėžtame) į tolimiausius nuo jų tuščius tos pačios (gulsčiosios bei stačiosios) eilės langelius, gausime atsakymą — brėž. 2.

Gerali išsprendė šie asmens: 1) vyr. pusk. *Jonas Paliulis* (2 p. p.), 2) vyr. pusk. *J. Peteraitis* (šarv. rinkt. št.), 3) vyr. pusk. *Kazys Vadzišius* (1 p. p.)

Galvosūkis 30 nr.

(vertinamas 2 tašk.)

1)	1) Pietų Lietuvos miestelis.
2)	2) Apdaro dalis, nešiojama ir vyrų, ir moterų.
3)	3) Apskritis miestas.
4)	4) Vyskupas liet. rašytojas.
5)	5) Moterų papuošalas.
6)	6) Mūsų ežerų augalas.
7)	7) Magometonų valstybė.
8)	8) Stabm. lietuvių dievas.
9)	9) Ko kiekvienas žmogus labiausiai nori.

Pastatykite vietoj taškų ir brūkšnelių raides. Taškų vietoje stovintios raidės sudarys visiems žinomos dainos žodžius (eilutę).

Vilutis.

P a d ė k a.

5-jo pėst. D. L. K. Kęstučio pulko vadui pulkininkui lt. J. Vidugiriui, pulko adjutantui vyr. leitenantui V. Skaržinskiui — už teikiamą visokeriopą paramą šaulių būriui — ir 3-os kuopos vadui vyr. leitenantui St. Meškauskui — už medžiagą grimiui, būrio šaulių vardu tariu šaulišką ačiū.

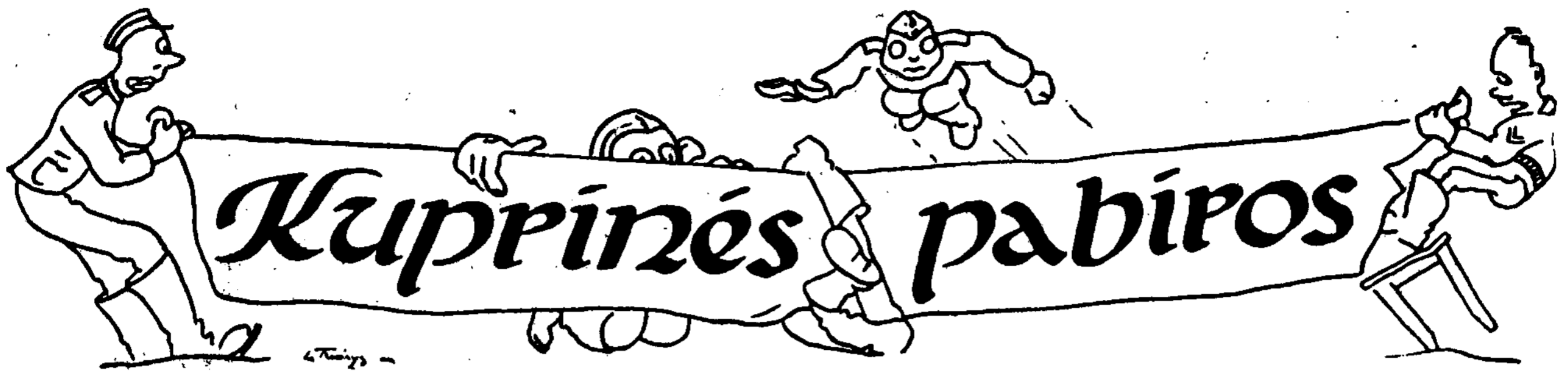
17-to A. Panemunės šaulių būrio vadas
K. Jovaiša

Kaina visiems: metams 8 lt., pusmečiui 4 lt. Užsieny, be Vokietijos, Latvijos ir Estijos, dvigubai. Atskiras nr. — 30 ct. **Skelbimai:** petito eilutė 50 ct.; prieš tekstą dvigubai. **Adresas:** Kaunas, Nepriklausomybės aikštė.

Leidžia Vyr. Štabo Sp. ir Švt. Skyrius.

Redaktorius kpt. Balčiūnas.

Akc. „Spindulio“ B-vės spaustuvė, Kaune.

Kabčių Lauro „vandronės“ po pasaulį.

(Žiūr. „Kario“ 38 nr. — B. Rumšos eilės ir karikatūros.)

6.

Dviračiu, lyg sparnais aro
Lauras šimtais mylių varo
Dar lig šiolei neregėtas
Atsiranda ir Tibetas.
Kalnai aukšti, uolos baisios —
Mat, arai ten peri vaikus,
Sako, ten fakyrų žemė
Jie iš kalnų auksą semia.
Sako, jei koks europietis,
Apskritai, ne jų pilietis
Bando lipiti į jų kalnus
Tam palieka vienus kaulus.
Užtat Lauras pabijojo
Ir kitur iš ten nujojo.
Tiesa, jis uolos kašniuką
Sau į terbą isibruko.

7.

Jodams Lauras orą skrodė —
Žemė kinų pasirodė.
Čia arbatžolė lingavo,
Ryžiai puikūs ten bangavo.
Žemės jų visur užsėtos
Ir bendrai malonios vietos.
Pats vyriausias kinų vadas
Ei-Kvai Li (taip jojo vardas)
Pasitiko Laurą mūsų
Su geriausiu autobusu.
Kinai konkės dar neturi
Ir nevalgo, sako, sūrio.
Bet tai niekai, maža bėda
Užtat žiurkes, varles ēda.
Mūsų Laurui, kaip svečiui,
Dvi varles jau kepė pečiui,

O trys žiurkės ten ant stalo
Ištaisytos taip be galo:
Ir su ryžiais, ir svogūnais,
Ir migdolais ir...
Lauras alkanas be galo
Ir todėl laisvai už stalo,
Kaip namie, mikliai užlindo
Ir pačiuo valgio indą.

8.

Kinų žemėj paviešėjęs
Ir kiek reikiant pailsėjęs,
Vėl apžergęs savo „ožį“
Į kelionę viens išdrožė.
Telegrafo vielos, tvoros,
Miškai, duobės, aukštos uolos
Pro akis tik mirguliavo
Ir štai rusus privažiavo.
Rusų ūkis gan neblogas:
Puiki žemė, molio trobos,
Jų žemėj viskas auga.
Štai paimkim kviečio šiaudą
Jis ten dešimt metrų aukščio.

Visko yra, gal tik paukščio
Kokio nors sparnuočio pieno
Ten nerastumei to vieno.
Šiaip ten auga kukuruzai,
Vynuogės, geri arbūzai,
Pamidori, vyšnios, slyvos.
Apskritai visokius „dyvus“
Lauras mūsų ten regėjo
Dar be to nusistebėjo,
Kad ant krosnies šeima guli
Ir kad vyrai barzdas turi
Tokias ilgas garbanuotas
Tartum gatvei šluoti šluotas.
Tiesa, miestai ir didoki:
Namai stypso nešvaroki,
Cerkvių bonės dangų raižo,
Gatvėm žmonės nuolat aižo:
Štai čia eina ponis puiki
Viejoj šuns jį vedą zuiki,
Ten vėl ponas leopardą
Kažko perpykęs jį spardo.
Mat, ten žvėrys prijaukinti.
Dar gi rusai ir gaminti
Puikiai moka samavorus.
Mėgsta skambinti gitarą,

O labiausiai — balalaiką.
Ten nuo žilio iki vaiko
Mikliai savo šokius šoka —
Su prisiadočka kazoką.
Taip ten viskas sutvarkyta,
Nors ne viskas pasakyta,
Bet jau Laurui nusibodo
Ir tikra jau jam atrodo,
Kad amželis ilgs praėjo
Lol visur apvažinėjo.
Liūdnai Lauras parymavo
Ir iš rusų išvažiavo.

9.

Lauras vėl tėvynėn grįžo
Ir dabar jis pasiryžo
Su svajonėmis paliauti
Niekados nebekeliauti
Iš brangios tėvynės savo,
Nes gerai suprasti gavo,
Kad šalis, kur auksas byra,
Ir bendrai, kur laimė yra,
Esti ten, kur nėra jojo,
Ten svajonės kuria rojų.
Nors Brazilijoje gamta
Ir danguje būtų semta,
Kur kiekvienas gyvis rastas
Esti valgomas, neprastas.
Ar kiniečių žiurkes, kates
Godžiai valgė, nors nepratęs,
Bet vis tiek juoda duonelė
Ir Lietuva tėviškėlė
Laurui daug geriau patiko.

Dar senoliai mūs paliko
Tokią patarlę teisingą,
Apgalvotą, išmintingą,
Kad gerai svečiuose būti,
Bet namie geriau, nors žūti.
Taigi Lauras surimtėjo
Į draugus pasižiūrėjo
Ir už seno darbo stvėrės;
Arė žemę — grūdus bėrė,
Javus piovė, vėliau kūrė,
Anksti kėlė, vėlai gulė,
O kelionę ir tą „laimę“
Beprisimena su baimė.

XI metaijau, kai gyvuoja
Lietuvos kariuomenės
savaitinis laikraštis**XI metai**

„KARYS“

- „Kario“ idėjos skina sau platesnį kelią mūsų karių, šaulių, jaunimo ir inteligentų tarpe.
- „Karys“ visuomet įdomus, linksmas ir jaukus.
- „Kario“ vaizdai negąsdina karo siaubu, bet ragina savąją nepriklausomybę ginti ir pagrobto Vilniaus niekad nepamiršti.
- „Karys“ moko ne tik savąjį pamilti, bet iš svetimų pramokti, kas sveika ir gera.
- „Karys“ daug deda žinių iš sporto gyvenimo Lietuvoj ir užsieny.
- „Karys“ gyvai atsiliepia į kiekvieną valstybės, tautos ir kariuomenės šventę.
- „Karys“ pigiausias iliustruotas laikraštis.
- „Kario“ mintys visuomet šviesios, gražios ir turtingos. Jose atspindi tėvynės meilė, pasiaukojimas ir didvyriški darbai.
- „Kario“ viršeliai visuomet paveiksluoti, o viduj daug įdomių iliustracijų.
- „Karys“ mūsų krašto praeitis ir ateitis rišasi viena nenutraukiama kilnesnių pergyvenimų grandine.
- „Kariui“ rūpi ne tik grynai kariuomenės reikalai, bet ir sąmoningo piliečio ir doro visuomenės nario pareigos ir garbė.
- „Karys“ plačiai informuoja apie kitų kariuomenių gyvenimą, ginclavimąsi, ir naujų karo pabūklų išradimą.
- „Karys“ daug rašo apie mūsų savanorius, šaulius ir kariškąjį mokyklinio jaunimo parengimą.
- „Kario“ nr. siunčiamas veltui, kas nori su juo susipažinti.
- „Kari“ užsisakęs, niekas dar nesigailėjo, bet visi džiaugėsi ir dėkojo. Todėl ne tik patys skaitykit, bet uoliai raginkit, kad visi, kas tik myli tėvynę, kam tikrai rūpi mūsų kariuomenė ir krašto gynimas, nieko nelaukdami užsisakytų

„KARI“

„Kario“ kaina: metams — 8 lt., pusei metų — 4 lt., 3 mėn. — 2 lt. ir 1 mėn. — 1 lt. Užsieniuose, be Vokietijos, Latvijos ir Estijos — dvigubai

„Kari“ leidžia Vyr. Štabo Spaudos ir Švietimo Skyrius; redaguoja kpt. Balčiūnas.

Adresas: Kaunas, Nepriklausomybės aikštė,
„Kario“ Redakcijai.